

Izveštaj o finansiranju lokalnih izbora 2022.

www.cistakampanja.me

POTROŠNJA JAVNIH FONDOVA, INSTITUCIONALNA PREDNOST, KONTROLA I NADZOR

Impresum

NAZIV:

Izveštaj o finansiranju lokalnih izbora 2022:

POTROŠNJA JAVNIH FONDOVA, INSTITUCIONALNA PREDNOST,
KONTROLA I NADZOR

IZDAVAČ:

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora – MANS

UREDNIK I AUTOR:
Vanja Čalović Marković

AUTORI:

Dejan Milovac
Marijana Subotić
Veselin Bajčeta

Štampa:

3M Makarije

Izdanje: novembar 2022. godina

SADRŽAJ

UVOD	05
SAŽETAK	06
A. Potrošnja javnih fondova i institucionalna prednost	07
A.1. Državni nivo	08
A.1.1. Povećanja potrošnje budžetskih korisnika u izbornoj kampanji	
A.1.1.1. Povećanja potrošnje u avgustu	
A.1.1.2. Povećanja potrošnje u septembru	
A.1.1.3. Povećanja potrošnje u oktobru	
A.1.2. Isplate pomoći iz budžetske rezerve	
A.1.3. Rebalans Budžeta	
A.2. Lokalni nivo	21
A.2.1. Povećanja potrošnje budžetskih korisnika - Glavni grad	
A.2.1.1. Povećanja potrošnje u avgustu	
A.2.1.2. Povećanja potrošnje u septembru	
A.2.1.3. Povećanja potrošnje u oktobru	
A.2.2. Isplate pomoći iz budžetske rezerve Glavnog grada	
A.3. Kompanije u vlasništvu Države i Glavnog grada	28
A.3.1. Zapošljavanje	
A.3.2. Skrivanje podataka o zapošljavanju	
A.3.3. Skrivanje podataka o poslovanju	
A.4. Institucionalna prednost	37
A.4.1. Funkcionerska kampanja	
A.4.2. Infrastrukturni projekti	

SADRŽAJ

B. Nadzor nad sprovođenjem zakona	41
B.1. Neaktivni linkovi: podataka o državnoj potrošnji ima, a nema	43
B.2. Tolerisanje kašnjenja sa objavom podataka o potrošnji	45
B.3. Suspendovanje zakonskih ograničenja javne potrošnje	46
B.4. (Dis)kontinuitet organa kao prepreka za sprovođenje zakona	47
B.5. Do izbora kontrolisali 1 % obveznika	48
B.6. Neažurnost ASK-a dovela do kršenja zakona	51
B.7. Ograničenje kontrole rada ASK-a: Tajni postupci pokrenuti zbog kršenja zakona	53

Aneksi

Aneks 1: Raspoloživi podaci o ukupnoj potrošnji budžetskih korisnika u avgustu, septembru i oktobru 2022. godine, po korisnicima	54
Aneks 2: Raspoloživi podaci o ukupnoj potrošnji budžetskih korisnika u avgustu, septembru i oktobru 2022. godine, po vrstama troškova	57

UVOD

Cilj ovog izvještaja je da pruži jasniju sliku o poštovanju zakonskih ograničenja potrošnje javnih fondova u predizbornom periodu, kako bi se smanjila mogućnost nelegitimnog uticaja na birače. [1]

U ovom dokumentu je analizirana potrošnja državnih organa i institucija Glavnog grada u toku kampanje za lokalne izbore koji su 23. oktobra 2022. godine održani u 14 opština. [2]

Uporedne podatke o potrošnji tih institucija u prethodnom periodu smo prikupili preko Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a u toku izborne kampanje institucije su morale da proaktivno objavljuju informacije o svojim troškovima. Na osnovu toga smo utvrdili koji obveznici zakona su trošili više od prosjeka u šestomjesečnom periodu prije raspisivanja izbora, što predstavlja zakonsko ograničenje potrošnje u predizbornoj kampanji.

Naš posao je dodatno zakomplikovala činjenica da je šestomjesečni prosjek uključivao potrošnju institucija iz perioda dvije Vlade koje su imale ministarstva sa različitim nadležnostima. [3] Da bi utvrdili prosjek analizirali smo budžet i rebalans kojim je precizirana raspodjela sredstava shodno promjenama nadležnosti.

U okviru ovog izvještaja predstavljeni su i podaci o zapošljavanju i poslovanju najvećih **kompanija** u vlasništvu Države i Glavnog grada, kao i brojni problemi u pristupu informacijama sa kojima smo se susreli. Posebno poglavlje je posvećeno korišćenju institucionalne prednosti od strane javnih funkcionera u toku predizborne kampanje.

U drugom dijelu izvještaja analizirane su prakse Agencije za sprječavanje korupcije koja je zadužena za nadzor nad sprovođenjem Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Predstavljeni su konkretni slučajevi i odluke te institucije koje izazivaju ozbiljne probleme u praksi.

Objavljivanje ovog izvještaja je podržala Ambasada Švajcarske Konfederacije u Republici Srbiji i u Crnoj Gori, a podaci korišćeni za njegovu izradu su prikupljeni zahvaljujući finansijskoj podršci Nacionalnog fonda za demokratiju. Stavovi i mišljenja navedena u ovom dokumentu ne moraju se nužno poklapati sa stavovima donatora.

[1] Pitanje finansiranja izbornih kampanja od strane političkih partija i analize njihovih troškova će biti obrađeno u posebnom izvještaju.

[2] Izbori su održani u Podgorici, Baru, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama, Budvi, Danilovgradu, Zeti, Tivtu, Plavu, Kolašinu, Žabljaku, Plužinama i Šavniku.

[3] Na primjer Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je postojalo u okviru jedne Vlade, a zatim su se nadležnosti te institucije razdvojile u dva Ministarstva.

SAŽETAK

U toku predizborne kampanje sve političke partije, u manjoj ili većoj mjeri, su koristile javne fondove, i na državnom i lokalnom nivou, kao i javne funkcije koje su njihovi predstavnici obavljali, za uticaj na birače. Zabilježen je i presedan da je u toku izborne kampanje usvojen rebalans državnog budžeta sa višemilionskim povećanjima potrošnje koja mogu biti zloupotrijebljena u političke svrhe.

Nastavljene su loše prakse da u toku predizborne kampanje brojne državne i institucije Glavnog grada povećavaju potrošnju i to upravo za isplate socijalne i druge pomoći pojedincima, zapošljavanje i izgradnju infrastrukture.

Nova vlast je nastavila da uoči izbora dijeli sredstva iz budžetske rezerve bez bilo kakvih kriterijuma. Njihovi kadrovi u državnim firmama su u toku cijele godine primali nove zaposlene, uglavnom preko ugovora o djelu ili agencija za zapošljavanje. Te kompanije su skrivale i one podatke koji su u ranijim izbornim ciklusima bili dostupni javnosti, kao što su imena zaposlenih ili iznosi njihovih zarada.

Sve partije su koristile institucionalnu prednost, prisvajale zasluge za povećanja zarada i socijalnih davanja, kao i realizaciju infrastrukturnih projekata, a njihovi funkcioneri su aktivno učestvovali u kampanji. Jedan politički pokret je na izborima učestvovao pod nazivom prethodno realizovane ekonomske reforme koja je snažno promovisana sredstvima iz budžeta.

Brojna kršenja zakona ponovo nije registrovala nadležna Agencija za sprječavanje korupcije čijim odlukama je smanjena transparentnost finansiranja izborne kampanje, sužena primjena zakona i ograničena javna kontrola njenog rada.

Ta institucija je u toku predizborne kampanje provjeravala poštovanje zakonskih ograničenja potrošnje kod zanemarljivog broja obveznika, a informacije o postupcima koje je pokrenula zbog kršenja zakona je proglasila tajnom.

Zahvaljujući restriktivnim tumačenjima Agencije podaci o potrošnji državnog budžeta su objavljeni sa velikim zakašnjenjem, sužena je primjena ograničenja potrošnje na samo mjesec dana, a institucije čije nadležnosti su promijenjene u poslednjih šest mjeseci su oslobođene obaveze da poštuju zakonske limite. Agencija je postupala po inicijativama sa velikim kašnjenjem, čime je obesmisllila svoju preventivnu ulogu, a o mnogim slučajevima nije odlučila ni više od mjesec dana nakon održanih izbora.

A. Potrošnja javnih fondova i institucionalna prednost

Uoči ovih lokalnih izbora zabilježena je do sada neviđena praksa da se u toku izborne kampanje usvaja Rebalans Budžeta sa skrivenim višemilionskim povećanjima potrošnje koja mogu biti zloupotrijebljena u političke svrhe.

U toku izborne kampanje nastavljena je praksa iz perioda prethodne vlasti da se povećavaju upravo oni izdaci kojima se može uticati na birače.

Uprkos zakonskim ograničenjima, više državnih institucija je značajno povećalo potrošnju u toku predizborne kampanje. Nastavljene su isplate pomoći iz budžetske rezerve, podijeljene bez kriterijuma, a porasli su troškovi kratkoročnog zapošljavanja, subvencije fizičkim i pravnim licima, kao i izgradnje lokalne infrastrukture.

Tokom sva tri mjeseca izborne kampanje više organa i javnih ustanova Glavnog grada je povećalo potrošnju. Rasli su izdaci za neto zarade i ostale naknade, izgradnju lokalne infrastrukture, održavanje objekata, kao i promociju i reklamu. I Glavni grad je dijelio pomoć iz budžetske rezerve, ali su ta sredstva bila znatno manja nego na državnom nivou.

Najveće državne kompanije u izbornoj godini su zapošljavale povećanom dinamikom, a uglavnom je bila riječ o kratkoročnom zapošljavanju preko ugovora o djelu ili uz posredovanje agencija za zapošljavanje.

Mnoge državne i kompanije u vlasništvu Glavnog grada nisu odgovarale na naše zahtjeve o zapošljavanju ili su odbijale da objave ugovore sa zaposlenima sa obrazloženjem da štite njihovo pravo na privatnost. Neke su prvo objavljivale tražene informacije, a zatim su promijenile praksu i počele da brišu imena lica sa kojima su sklopile ugovore. Pojedine kompanije su skrivale iznose zarada iz ugovora koje su objavljivale.

Drugostepeni organ je odlučivao u samo nekoliko predmeta i to sa velikim kašnjenjem, ali je potvrdio da imena zaposlenih moraju biti dostupna javnosti, kao i da interni akt firme ne može biti osnov za ograničenje pristupa informacijama. Kompanije u vlasništvu Države i Glavnog grada nisu poštovale te odluke i nisu donosile nova rješenja ili su mijenjale osnov po kome su zabranjivale pristup podacima – umjesto pozivanja na poslovnu tajnu, tvrde da nisu obveznici zakona.

Funkcionerska kampanja je bila prisutna na svim nivoima, a pojavili su se i novi oblici korišćenja funkcija u izborne svrhe. Članovi Vlade su aktivno učestvovali u izbornoj kampanji, a sve partije su prisvajale zasluge za realizaciju infrastrukturnih projekata i obećavale nove u mnogim opštinama u kojima su održani lokalni izbori. Mnoge partije su u okviru promotivnih materijala promovisali povećanja izdvajanja za građane u čijem usvajanju su učestvovali u Skupštini, a jedan politički pokret je na izbore izašao pod nazivom prethodno realizovane ekonomske reforme koja je snažno promovisana sredstvima građana.

A.1. Državni nivo

U toku predizborne kampanje budžetskim potrošačkim jedinicama je zabranjeno da mjesečno troše više nego što je iznosila njihova prosječna mjesečna potrošnja u periodu od šest mjeseci prije raspisivanja izbora. [4] Ta zabrana je propisana članom 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja dok se u stavu 4 istog člana navodi da je državnim ustanovama za obavljanje poslova socijalne i dječje zaštite, kao i državnim i lokalnim organima nadležnim za poslove poljoprivrede, zabranjena mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u posljednjih šest mjeseci prethodne godine.

Ograničenje potrošnje sredstava iz budžeta uoči izbora je uvedeno kao odgovor na raširenu praksu da upravo u toku izborne kampanje pojedine državne institucije koriste budžetska sredstva po raznim osnovama kako bi ostvarili uticaj na slobodu izbora kod glasača.

Lokalni izbori su raspisani na proljeće, a zatim odloženi, pa konačno ponovo raspisani 2. avgusta. To znači da budžetski korisnici od 3. avgusta, u toku septembra, sve do dana održavanja izbora, 23. oktobra, nisu smjeli da imaju potrošnju veću nego što je ona prosječno iznosila u periodu od februara do kraja jula 2022. godine.

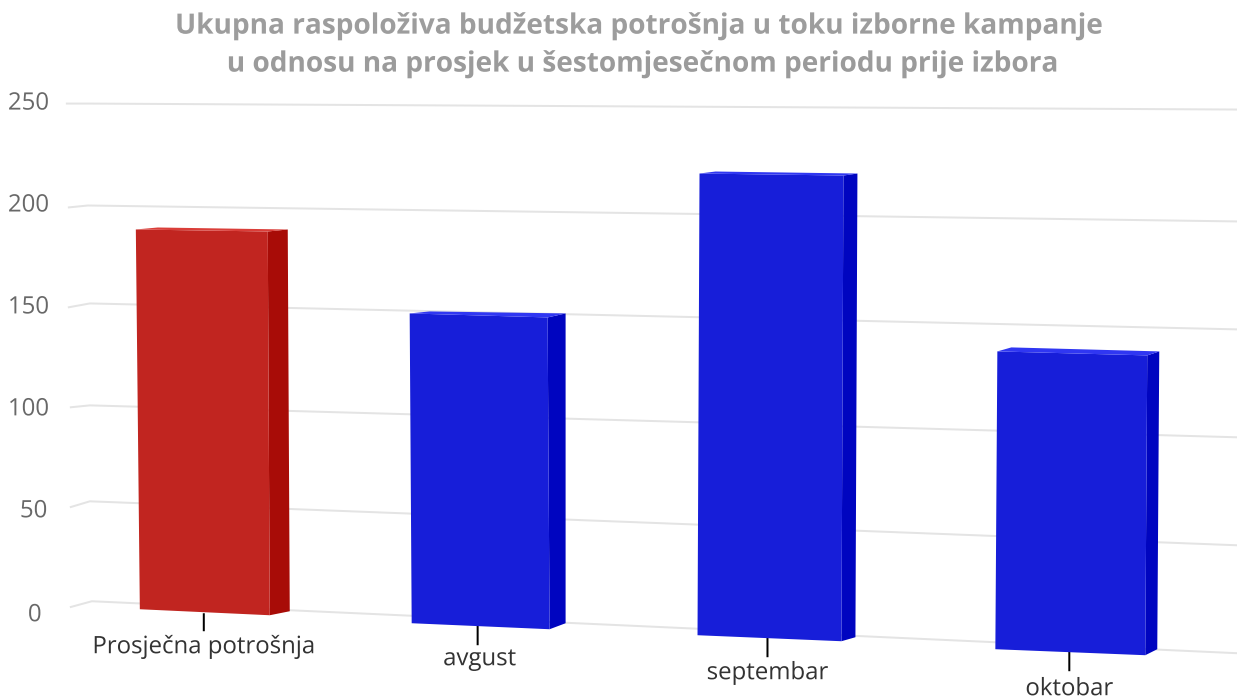
Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja propisuje prekršajne kazne zbog nepoštovanja zakonskog ograničenja upotrebe državnih sredstava tokom izborne kampanje. Članom 68. ovog zakona se propisuje novčana kazna u iznosu od 200 do 2.000 eura za odgovorno lice u državnom organu u kome se registruje prekoračenje mjesečne potrošnje.

Zakon takođe obavezuje institucije da proaktivno objavljuju podatke o svojoj potrošnji u toku izborne kampanje, a Ministarstvo finansija da publikuje informacije o transakcijama iz državnog budžeta. Na osnovu tih informacija, kao i prikupljenih podataka o potrošnji u periodu od šest mjeseci prije izbora, radili smo analizu potrošnje budžetskih korisnika u izbornoj kampanji.

[4] Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja ("Sl. list CG", br. 3/2020 i 38/2020), član 38, stav 1: Državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim Državnoj izbornoj komisiji i opštinskim izbornim komisijama, zabranjena je mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, osim u slučajevima vanrednog stanja, u skladu sa zakonom.

A.1.1. Povećanja potrošnje budžetskih korisnika u izbornoj kampanji

Prema raspoloživim podacima, prosječna mjesečna potrošnja u periodu od šest mjeseci prije raspisivanja izbora svih državnih budžetskih korisnika je iznosila oko 190 miliona eura. U toku avgusta utrošeno je ukupno 150 miliona, u septembru 220 miliona, a u oktobru nepunih 140 miliona eura iz državnog budžeta.

Ovi podaci ne uključuju 347 transakcija koje su proglašene tajnom, a realizovane su od 3. avgusta do 23. oktobra. Dok je u avgustu i oktobru po 121 transakcija skrivena od javnosti, u septembru je bilo 105 tajnih transakcija. Za te transakcije nije poznat dobavljač, iznos ili vrsta troška, a one su se odnosile na potrošnju Ministarstva odbrane (229 transakcija), Agencije za nacionalnu bezijednost (105) Ministarstva unutrašnjih poslova (9) i Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma (4).

Dodatno, iz objavljenih podataka nije moguće utvrditi koje institucije su potrošile oko pola miliona eura u toku izborne kampanje, odnosno oko 120 hiljada u avgustu, oko 145 hiljada u septembru i oko 35 hiljada u oktobru mjesecu. [5]

[5] Iz podataka koje je objavilo Ministarstvo finansija za ove transakcije nije moguće utvrditi koji korisnici budžeta su u pitanju jer njihov naziv nije naveden.

A.1.1.1. Povećanja potrošnje u avgustu

U toku avgusta 20 državnih institucija je kršilo ograničenje upotrebe budžetskih sredstava u toku izborne kampanje. Od toga je jedna potrošila preko million eura više od dozvoljenog, tri su potrošile od 500 hiljada do milion preko zakonskog limita, sedam institucija je imalo troškove veće od dozvoljenih za 100 do 500 hiljada eura, jedna je povećala potrošnju za preko 50 hiljada eura, a osam institucija je prekoračilo limit za 10 do 50 hiljada eura.

Podaci o institucijama sa najvećim prekoračenjem potrošnje u toku avgusta su predstavljeni u priloženoj tabeli.

Naziv korisnika budžeta	Prosječna potrošnja	Potrošnja u avgustu	Rast potrošnje
Zavod za zapošljavanje	4.039.565	5.165.866	1.126.300
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	11.699.123	12.598.707	899.584
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	37.571.995	38.357.018	785.023
Ministarstvo unutrašnjih poslova	6.752.864	7.286.683	533.818
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	198.568	563.614	365.046
Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	791.987	1.126.888	334.901
Ministarstvo kulture i medija	1.133.437	1.464.450	331.014
Uprava za željeznice	1.580.182	1.874.934	294.752
Ministarstvo odbrane	3.399.584	3.599.974	200.390

Tabela 1: Podaci o institucijama sa najvećim prekoračenjem potrošnje u toku avgusta 2022.

U probijanju limita potrošnje prednjačio je **Zavod za zapošljavanje Crne Gore** koji je potrošio 1,1 milion eura više od šestomjesečnog prosjeka potrošnje te institucije. Prosječna mjesečna potrošnja te institucije je bila oko četiri miliona eura, da bi u avgustu Zavod sa svoga računa isplatio oko million više, odnosno 5,16 miliona eura. Najveći dio povećanja se odnosio na ostale transfere pojedincima, gdje je Zavod u avgustu isplatio čak 781 hiljadu eura, što je za 329 hiljada više od mjesečne potrošnje na ovoj budžetskoj liniji ZZZCG.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je tokom avgusta potrošilo čak 500.000 eura više od mjesečnog prosjeka, a najveće povećanje potrošnje u mjesecu kada su raspisani lokalni izbori, bilo je na stavci neto zarade. Tako je MUP u avgustu isplatio neto zarade u iznosu od 4,3 miliona eura, što je za skoro 380 hiljada eura više od zakonom definisanog prosjeka tokom šest mjeseci uoči raspisivanja izbora.

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je mjesečni prosjek premašila za 365 hiljada eura, a najveće prekoračenje unutar budžeta ove institucije je zabilježeno sa budžetske činije – konsultantske usluge, studije i projekti.

Povećanje od 334 hiljade eura bilježi i **Uprava za izvršenje krivičnih sankcija**, dok je **Ministarstvo kulture i medija** u avgustu isplatilo za 331 hiljadu više od mjesečnog prosjeka. Najveća odstupanja od mjesečnog prosjeka potrošnje ovo ministarstvo bilježi u transferima pojedincima i transferima opštinama.

Ministarstvo odbrane je tokom avgusta potrošilo za 200 hiljada više od mjesečnog prosjeka, a najveća odstupanja su zabilježena na transferima pojedincima i jednokratnoj socijalnoj pomoći.

Skupština Crne Gore je u avgustu premašila prosječnu mjesečnu potrošnju za oko 100 hiljada eura, kao i **Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove** koja je prekoračila zakonsko ograničenje za 117 hiljada eura.

Od državnih institucija koje su prekršile ograničenje u potrošnji državnih sredstava, MANS je registrovao i **Zavod za školstvo** (oko 40.000 eura), **Državni arhiv Crne Gore** (oko 28.000 eura), ali i **Tužilački savjet** (oko 28.000 eura).

U toku avgusta pojedine institucije su trošile znatno veća sredstva za neke vrste troškova, nego u prethodnom periodu:

- Uprava poreza i carina je isplatila 170 hiljada eura po osnovu **ugovora o djelu**, što je za preko 100 hiljada veće od prosjeka.
- Uprava za izvršenje krivičnih sankcija u toku avgusta je isplatila skoro 80 hiljada eura za **ugovore o djelu**, iako su njihovi prosječni mjesečni troškovi za te namjene iznosili po oko 50 hiljada eura.
- Ministarstvo unutrašnjih poslova u toku avgusta je isplatilo preko 100 hiljada eura za **ugovore o djelu**, a prije raspisivanja izbora u prosjeku su trošili po oko 70 hiljada mjesečno. Ta institucija je u istom mjesecu potrošila skoro 190 hiljada eura za **službena putovanja**, od čega je 150 hiljada dato za službena putovanja u zemlji, što je skoro tri puta više od mjesečnog prosjeka u periodu prije raspisivanja izbora.
- Ministarstvo vanjskih poslova je u avgustu isplatilo skoro 140 hiljada eura za **ugovore o djelu**. Njihova prosječna mjesečna potrošnja za te namjene prije raspisivanja izbora je bila oko 126 hiljada eura.

A.1.1.2. Povećanja potrošnje u septembru

U septembru je više od pola ili čak 45 budžetskih korisnika imalo potrošnju veću od propisane. Od toga je osam budžetskih korisnika imalo potrošnju koja je preko million eura veća od zakonom propisanog maksimuma, a tri su imala uvećanje između 500 hiljada i million eura. Šest državnih institucija je u septembru utrošilo od 100 do 500 hiljada eura više nego što im je to dozvoljavao zakon, tri su prekoračile limit za 50 do 100 hiljada, a njih osam su trošile od 10 do 50 hiljada više nego što su smjele. Preostalih 17 institucija su prekršile zakonski maksimum za manje od 10, a više od hiljadu eura.

U tabeli su dati podaci o institucijama sa najvećim prekoračenjem potrošnje u toku septembra.

Naziv korisnika budžeta	Prosječna potrošnja	Potrošnja u septembru	Rast potrošnje
Ministarstvo prosvjete	17.931.903	30.869.791	12.937.889
Ministarstvo finansija	37.899.155	44.074.851	6.175.696
Uprava javnih radova	3.444.004	7.010.788	3.566.783
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	11.699.123	14.972.942	3.273.818
Fond za zdravstveno osiguranje	30.048.617	32.279.191	2.230.574
Uprava za željeznice	1.580.182	3.397.541	1.817.359
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	2.964.559	4.487.507	1.522.948
Sudski savjet	2.337.160	3.595.563	1.258.404
Zavod za zapošljavanje	4.039.565	4.900.697	861.131

Tabela 2: Podaci o institucijama sa najvećim prekoračenjem potrošnje u toku septembra 2022.

U septembru je povećana potrošnja više državnih institucija za ugovore o djelu, konsultantske usluge, pomoći i subvencije, izgradnju lokalne infrastrukture, službena putovanja i gorivo:

- Izdaci po osnovu **ugovora o djelu** u septembru su bili skoro 300 hiljada eura veći od šestomjesečnog prosjeka i za te namjene samo u septembru je potrošeno 1,3 miliona eura. Uprava prihoda i carina je samo u septembru potrošila skoro 170 hiljada eura za ugovore o djelu, što je preko 100 hiljada više od mjesečnog prosjeka. Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za izvršenje krivičnih sankcija su u septembru potrošili po preko 30 hiljada eura više od prosjeka u šestomjesečnom periodu prije raspisivanja izbora. Troškovi ugovora o djelu su porasli za po 20 hiljada eura kod Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Uprave za šume.

- Povećane su **subvencije** Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za skoro 1,3 miliona eura u odnosu na prosjek, kao i Zavoda za zapošljavanje za skoro 900 hiljada eura.
- Porasli su izdaci za **lokalnu infrastrukturu** za skoro dva miliona eura, koji su utrošeni iz budžeta Uprave javnih radova.
- Udvostručeni su troškovi **konsultantskih usluga** Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u odnosu na prosjek i u septembru su iznosili preko 400 hiljada eura.
- Troškovi **službenih putovanja** u septembru iznose preko 600 hiljada eura i za skoro 250 hiljada su veći od šestomjesečnog prosjeka. Najveću razliku u potrošnji ima Kabinet Predsjednika Vlade koji je u septembru za službena putovanja isplatio preko 60 hiljada eura, što je za 50 hiljada više od prosjeka u prethodnih šest mjeseci. Povećana su i putovanja Ministarstva unutrašnjih poslova za preko 40 hiljada eura, Ministarstva vanjskih poslova za oko 30 hiljada i Ministarstva odbrane za oko 20 hiljada.
- Ukupni rashodi za **gorivo** su povećani za oko 90 hiljada eura u odnosu na prosjek. U tome je prednjačilo Ministarstvo odbrane koje je u septembru potrošilo skoro 80 hiljada eura više od prosjeka.

A.1.1.3. Povećanja potrošnje u oktobru

U oktobru, mjesecu kada su održani izbori, 30 institucija je potrošilo više od zakonskog limita. Od toga je šest institucija imalo potrošnju za preko milion eura veću od limita, devet je povećalo troškove od 100 do 500 hiljada eura, pet je uvećalo potrošnju za 50 do 100 hiljada, a deset institucija je imalo veće troškove za 10 do 50 hiljada eura od prosjeka prije raspisivanja izbora.

Podaci o institucijama sa najvećim prekoračenjem potrošnje u toku oktobra su dati u tabeli.

Naziv korisnika budžeta	Prosječna potrošnja	Potrošnja u oktobru	Rast potrošnje
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	37.571.995	53.926.175	16.354.181
Fond za zdravstveno osiguranje	30.048.617	41.556.010	11.507.393
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	11.699.123	14.725.912	3.026.788
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	2.964.559	5.731.455	2.766.896
Ministarstvo javne uprave	689.435	2.467.549	1.778.114
Uprava javnih radova	3.444.004	4.481.299	1.037.294
Ministarstvo odbrane	3.399.584	3.716.175	316.591
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	198.568	461.523	262.955
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	756.788	981.551	224.764
Zavod za zapošljavanje	4.039.565	4.263.115	223.550

Tabela 3: Podaci o institucijama sa najvećim prekoračenjem potrošnje u toku oktobra 2022.

U toku oktobra troškovi **Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja** su porasli za preko 16 miliona eura, dominantno zbog rasta starosnih penzija za oko 8,4 miliona, porodičnih penzija za oko 5,3 miliona i invalidskih penzija za preko 3 miliona eura.

Troškovi **Fonda za zdravstveno osiguranje** su bili veći od prosječnih za preko 11,5 miliona, koji su uglavnom utrošeni za povećane transfere za zdravstvenu zaštitu, odnosno najvećim dijelom za uplate Montefarmu, kao i privatnim apotekama.

Troškovi **Ministarstva rada i socijalnog staranja** u oktobru su veći za oko tri miliona eura od prosjeka, od čega se 1,7 miliona odnosi na isplate po osnovu ostalih prava iz oblasti socijalne zaštite, skoro 750 hiljada više za tuđu njegu i pomoć, preko 400 hiljada za izdatke za građevinske objekte, za preko 200 hiljada su veći transferi opštinama.

Tri dana prije izbora iz budžeta Ministarstva rada i socijalnog staranja isplaćeno je 125 hiljada eura na račun Sindikata zaposlenih u socijalnoj i dječijoj zaštiti. U septembru je Sindikatu isplaćeno 15 hiljada eura, a za prvih osam mjeseci te godine ukupno nepunih devet hiljada eura.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u oktobru je potrošilo skoro 2,8 miliona eura više od prosjeka, i to zbog povećanih isplata subvencija za proizvodnju.

Ministarstvo javne uprave je imalo skoro 1,8 miliona eura veću potrošnju od dozvoljene zbog većih troškova kupovine opreme, izrade i održavanja softvera.

Uprava javnih radova je imala uvećanu potrošnju za oko milion eura, povećani su izdaci za lokalnu infrastrukturu i sredstva isplaćena za eksproprijaciju.

Ministarstvo odbrane je imalo povećanu potrošnju za preko 300 hiljada eura, i to zbog rasta neto zarada i rashoda za gorivo.

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je povećala isplate za izdatke za uređenje zemljišta za skoro 180 hiljada eura, a konsultantske usluge za oko 135 hiljada eura u odnosu na prosječnu potrošnju prije izbora.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je imalo ukupno uvećanje potrošnje za oko 225 hiljada eura, ali je na nekim stavkama uštedjelo, dok su troškovi konsultantskih usluga za skoro 400 hiljada veći od šestomjesečnog prosjeka.

Sličan je i primjer **Zavoda za zapošljavanje**, koji je imao ukupno povećanje potrošnje preko zakonskog limita od oko 225 hiljada eura, a za subvencije poslodavcima za zapošljavanje lica sa invaliditetom je isplatio 350 hiljada više nego što je za te namjene prosječno izdvajano prije izbora.

U oktobru je povećana potrošnja institucija za pripravnike, studentske kredite, ugovore o djelu, kao i službena putovanja:

- Ministarstvo prosvjete je povećalo isplate za **lična primanja pripravnika** za skoro dva miliona eura. Ta institucija je isplatila skoro 700 hiljada eura više za studentske kredite.
- Na osnovu **ugovora o djelu** Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je isplatila oko 40 hiljada eura više od prosjeka, a Ministarstvo unutrašnjih poslova oko 30 hiljada više nego što je za te namjene trošilo prije izbora.
- Za **službena putovanja** Ministarstvo unutrašnjih poslova je potrošilo oko 70 hiljada eura više od prosjeka, Predsjednik Crne Gore oko 55 hiljada više, a Ministarstvo finansija oko 20 hiljada eura više od prosječne potrošnje prije izbora.

A.1.2. Isplate pomoći iz budžetske rezerve

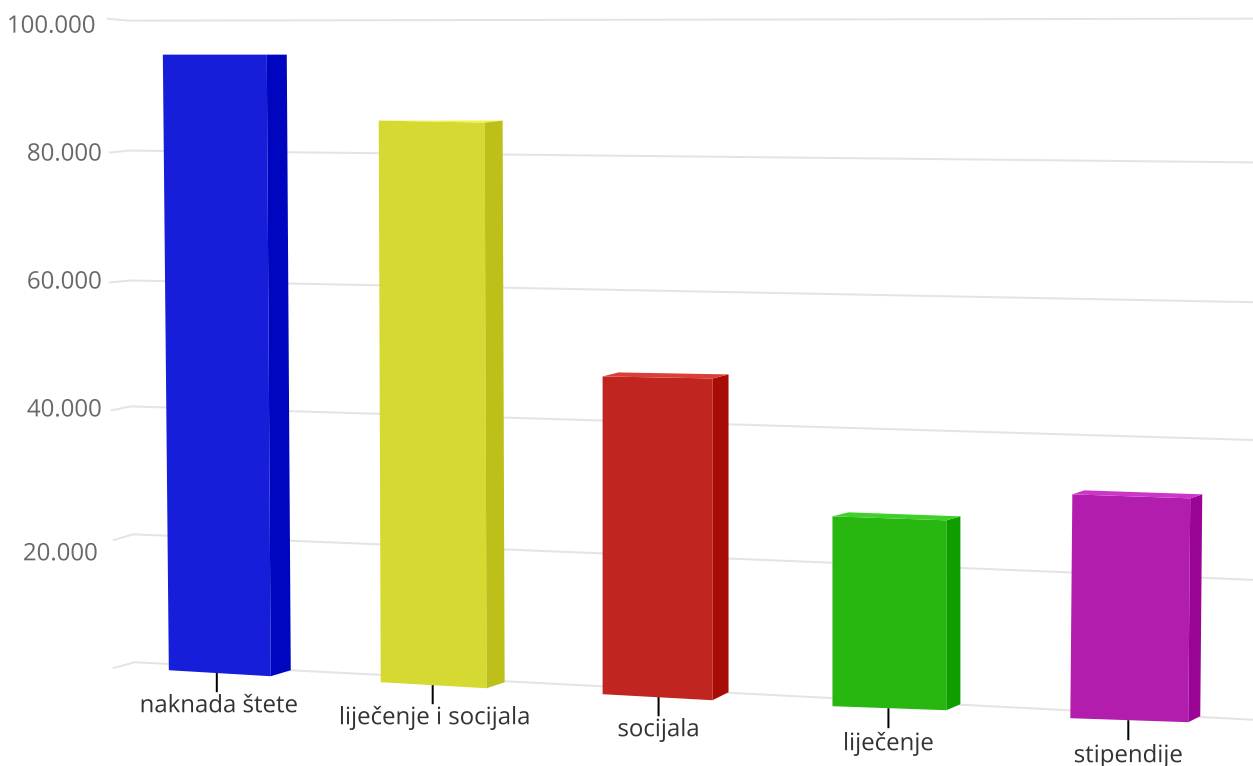
U toku izborne kampanje Vladina Komisija je bez bilo kakvih kriterijuma dijelila pomoć pojedincima iz budžetske rezerve, čime je nastavila lošu praksu svojih prethodnika. Za mjesec i po, od 12. septembra do 23. oktobra, iz budžetske rezerve je isplaćeno skoro 300 hiljada eura za 500 lica.

Period	Iznos pomoći isplaćene fizičkim licima	Broj lica kojima je isplaćena pomoć
12. - 18. septembar	59.000	117
19. - 25. septembar	70.900	159
26. septembar - 2. oktobar	9.100	27
3. - 9. oktobar	Nije bilo isplata	-
10. - 16. oktobar	102.064	161
17. - 23. oktobar	46.791	36
Ukupno	287.855	500

Tabela 4: Pregled isplata pomoći fizičkim licima u toku predizborne kampanje, po nedeljama, izvor: odluke o dodjeli sredstava sa sajta Agencije za sprječavanje korupcije

Ta sredstva su isplaćivana za naknadu štete izazvane vremenskim nepogodama, odnosno kao pomoć za liječenje, prevazilaženje teške materijalne situacije i školovanje. Pojedinačni iznosi pomoći su se kretali od 300 do hiljadu eura, a o njihovoj dodjeli nisu odlučivale institucije koje se bave tim oblastima, kao što su ministarstva nadležna za socijalnu pomoć, zdravlje i obrazovanje, čije procedure su definisane zakonima i drugim propisima.

Vrsta isplata fizičkim licima iz budžetske rezerve u predizbornom periodu

Umjesto toga, o dodjeli ovih pomoći je odlučivala Vladina Komisija za raspodjelu dijela budžetske rezerve. Njen predsjednik je Ervin Ibrahimović, potpredsjednik Vlade za regionalni razvoj i ministar kapitalnih investicija, a njegov zamjenik je Aleksandar Damjanović, ministar finansija.

Ta Komisija je odlučivala na osnovu Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve koji je Vlada donijela još 2009. godine. Tim Pravilnikom se, osim visine iznosa koji može biti dat pojedinačnom fizičkom licu, ne definišu bilo kakvi kriterijumi na osnovu kojih se donose odluke o dodjeli sredstava ili odbijanju zahtjeva građana.

Upravo na taj način su u prethodnom periodu vršene brojne zloupotrebe budžetske rezerve za socijalna davanja u predizbornom periodu. Naime, tim Pravilnikom se omogućava zaobilaženje niza zakona i propisa, na osnovu kojih institucije procjenjuju da li je nekom građaninu potrebna pomoć, a umjesto toga odluku donose političari i to bez bilo kakvih kriterijuma. Zbog takvih praksi Zakonom je zabranjeno da se sredstva budžetske rezerve koriste za pomoć pojedincima u izbornim godinama, ali je ta odredba suspendovana zbog odluke o epidemiji COVID-a koja je i dalje na snazi.

Prilikom usvajanja Rebalansa Budžeta [6], propisano je da podjele pomoći i budžetske rezerve neće biti do kraja godine. Dozvoljena je samo isplata sredstava fizičkim licima u slučaju elementarnih nepogoda.

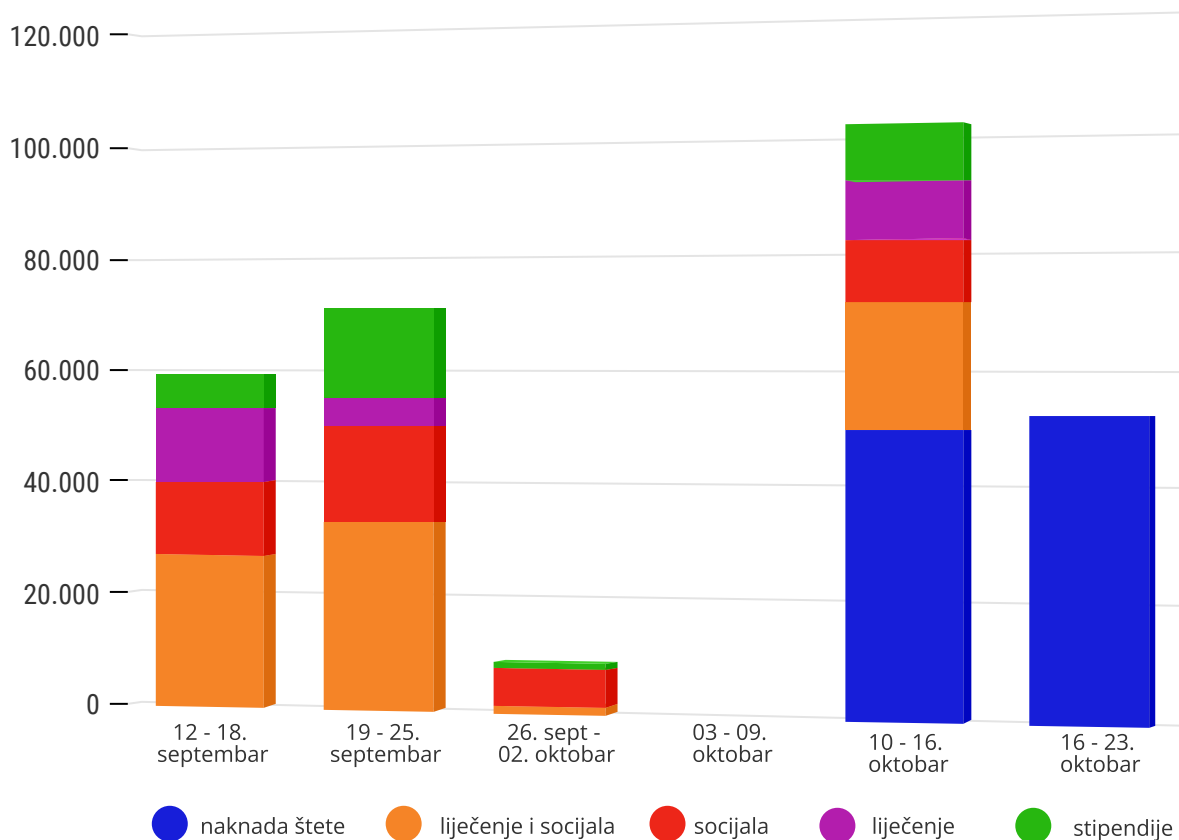
Samo dan prije nego što je stupio na snagu Rebalans Budžeta, a time i zabrana isplate pomoći iz budžetske rezerve, Vlada Crne Gore je 10. oktobra 2022. isplatila preko 50 hiljada eura pomoći za 113 lica.

Nakon stupanja na snagu rebalansa počinju isplate po osnovu elementarnih nepogoda, pa se iz budžetske rezerve isplaćuje skoro 100 hiljada eura za 84 lica.

Raspodjela tih sredstava se vršila na osnovu odluka Komisije za procjenu štete na čijem čelu je Zoran Miljanić, ministar bez portfelja, zadužen za borbu protiv korupcije. Dio odluka te Komisije koji je dostupan na sajtu Agencije za sprječavanje korupcije, pokazuje da su donijete još u julu mjesecu, ali da je isplata realizovana tek nakon raspisivanja lokalnih izbora, odnosno tokom predizborne kampanje.

Zanimljivo je da prethodne, neizborne, 2021. godine, nije bilo isplata iz budžetske rezerve po osnovu elementarnih nepogoda.

Isplate iz budžetske rezerve u predizbornom periodu, po nedeljama i vrstama

Većina sredstava podijeljenih iz budžetske rezerve je isplaćena građanima iz opština u kojima su održavani izbori, a nije poznato iz kojih gradova dolazi značajan broj primalaca.

[6] Detaljnije informacije u poglavlju A.1.3. Rebalans Budžeta.

Opština / vrste isplata	naknada štete	liječenje i socijala	socijala	stipendije	liječenje	UKUPNO
NEPOZNAT	46.791	5.800	19.800	6.900	1.800	81.091
Podgorica	1.282	30.700	11.200	14.900	11.700	69.782
Tuzi	42.401				500	42.901
Rožaje		22.600	5.600	5.000	1.200	34.400
Nikšić	2.933	3.600	2.000	600	1.200	10.333
Tivat		7.000	1.600		1.400	10.000
Bar		4.200	1.600	500	3.400	9.700
Bijelo Polje		1.600		1.000	2.700	5.300
Danilovgrad	2.123	1.500	600		700	4.923
Berane		2.400	400	2.100		4.900
Mojkovac		500	1.900		400	2.800
Plav		1.000	300	700	700	2.700
Cetinje	150	400	600	1.000		2.150
Budva		500	500		500	1.500
Pljevlja		1.000	300			1.300
Ulcinj	500	700				1.200
Kotor		900	300			1.200
Kolašin		600				600
Plužine			400			400
Andrijevica	375					375
Herceg Novi			300			300

Tabela 5: Isplate pojedincima iz budžetske rezerve u predizbornom periodu po opštinama iz kojih dolaze i vrstama isplata

Napomena: Za analizu su korišćene odluke o dodjeli sredstava koje su objavljene na sajtu ASK-a, a ne podaci o isplatama iz budžeta, jer se u njima nalaze i informacije o gradovima iz kojih dolaze građani kojima su opredijeljena sredstva. Međutim poređenje podataka o isplatama iz budžeta i odluka sa sajta Agencije ne pokazuje prevelike razlike.

A.1.3. Rebalans Budžeta

Po prvi put je zabilježeno da je u toku predizborne kampanje Vlada predložila, a Skupština 29. septembra 2022. godine usvojila Rebalans Budžeta. **U predlogu Rebalansa Budžeta su skrivena povećanja potrošnje od oko 16 miliona eura koja mogu biti od uticaja na birače u predizbornoj kampanji za lokalne izbore.**

Obrazlažući Rebalans, Vlada je konstatovala da se njime koriguju efekti programa "Evropa sad". MANS je analizirao predlog Rebalansa i utvrdili smo da su predviđena dodatna zapošljavanja vrijedna preko 2,7 miliona eura, isplate fizičkim i pravnim licima od 4,5 miliona, kao i povećanje budžetske rezerve za skoro devet miliona eura za koje nije dato nikakvo obrazloženje u opisu rebalansa.

U rebalansu nije bilo obrazloženja za povećanje troškova kojima se u toku izborne kampanje **povećava broj zaposlenih ili angažovanih lica u ukupnom iznosu od preko 2,7 miliona eura**, i to neto zarada od skoro 900 hiljada eura, ugovora o djelu od preko 700 hiljada eura, ostalih naknada oko 600 hiljada eura, i konsultantskih usluga od preko 500.000 eura.

Naime, **u nekoliko organa je došlo do povećanja neto zarada na osnovu preraspodjela unutar njihovih budžeta, pa u rebalansu nema nikakvog obrazloženja za te promjene. Te institucije uključuju Upravu prihoda i carina** kod kojih se povećavaju neto zarade za skoro 300 hiljada eura, **Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma** sa rastom od preko 160 hiljada, **Ministarstvo unutrašnjih poslova** sa preko 150 hiljada i **Uprava za šume** sa 100 hiljada eura većim neto zaradama.

Slična je praksa i sa ugovorima o djelu gdje se iz obrazloženja predloga Rebalansa nije moglo vidjeti da institucije vrše preraspodjelu svojih budžeta i povećavaju te izdatke u toku izborne kampanje. Tako je **Ministarstvo finansija predvidjelo preko 240 hiljada eura veće isplate za ugovore o djelu nego u važećem budžetu, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija 120 hiljada više, a Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma preko 73 hiljade eura.** Slijedi Ministarstvo odbrane sa povećanjem preko 52 hiljade eura, Ministarstvo kapitalnih investicija i Služba Predsjednika Crne Gore sa po 50 hiljada eura, Ministarstvo unutrašnjih poslova sa 40 hiljada eura, Kabinet Predsjednika Vlade i Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore sa po oko 15 hiljada eura.

Pored toga, bez bilo kakvog obrazloženja, **za ostale naknade u Ministarstvu finansija predviđeno je dodatnih 487 hiljada eura, u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma dodatnih 46 hiljada, a u Ministarstvu unutrašnjih poslova 20 hiljada eura.**

U predlogu Rebalansu nije bilo obrazloženja ni za povećanje konsultantskih usluga kod Uprave za saobraćaj od preko 500 hiljada eura ili 15% u odnosu na važeći budžet te institucije. Budžet **Ministarstva odbrane za ostale transfere pojedincima raste za skoro 250 hiljada eura**, a za to nije dato obrazloženje u rebalansu. Do tog rasta je došlo na osnovu preraspodjele unutar budžeta institucije, ali se tim ova budžetska stavka povećava za preko 20% u odnosu na važeći budžet.

Za značajan rast budžeta nekih institucija u predlogu Rebalansa je dato samo šturo obrazloženje, iako se na taj način u toku izborne kampanje značajno povećavaju subvencije pravnim i fizičkim licima.

Tako **Zavod za zapošljavanje rebalansom traži povećanje od tri miliona eura za subvencije** poslodavcima koji zapošljavaju lica sa invaliditetom, odnosno za skoro 30%. U obrazloženju je navedeno da ta sredstva, u toku izborne kampanje, treba povećati "zbog konstantnog rasta zahtjeva za subvencije".

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede rebalansom povećava subvencije za proizvodnju i pružanje usluga za 1,5 miliona eura. U obrazloženju se navodi da su ta sredstva namijenjena za nabavku mehanizacije i grla radi povećanja proizvodnje mlijeka, kao i „za razvoj proizvodnje pilećeg mesa“.

Predlogom Rebalansa u toku izborne kampanje budžetska rezerva je povećana za trećinu, a za skoro devet miliona eura povećanja nije dato nikakvo obrazloženje.

Tim predlogom tekuća budžetska rezerva je povećana za 18,2 miliona eura, odnosno sa 67 na 85 miliona eura. U obrazloženju je navedeno da sedam miliona odnosi na obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za potrebe Fonda za zdravstveno osiguranje, a 2,5 miliona na "jačanje bezbjedonosne informatičke infrastrukture". Međutim, u predlogu Rebalansa nije bilo **nikakvog obrazloženja za preostalo povećanje budžetske rezerve od 8,7 miliona eura.**

U konačnoj verziji tekuća budžetska rezerva je povećana za 32 miliona eura, sa 67,4 na 99,9 miliona eura.

Naglašavamo da se sredstva iz budžetske rezerve mogu koristiti za isplate pojedincima, iako je u pitanju izborna godina, jer je na snazi odluka o epidemiji COVID-a, u suprotnom bi takva praksa bila zakonom zabranjena.

Amandman na Rebalans Budžeta

Skupština je usvojila amandman na Rebalans kojim je ograničena mogućnost isplata pomoći fizičkim licima iz budžetske rezerve. Članom 18a Rebalansa dozvoljene su samo isplate po osnovu sudskih presuda, kao i štete nastale od elementarnih nepogoda:

„Isplata sredstva iz tekuće budžetske rezerve ne može se vršiti fizičkim licima, osim isplata po osnovu sudskih presuda i isplata u slučaju elementarnih nepogoda, u skladu sa aktom Komisije za procjenu štete od elementarnih nepogoda.“

A.2. Lokalni nivo

A.2.1. Povećanja potrošnje budžetskih korisnika - Glavni grad

Zabrana potrošnje iznad ograničenja (šestomjesečni prosjek) propisanog Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja se odnosila i na korisnike budžeta lokalnih samouprava.

Ovo ograničenje je u zakonu uvedeno kao odgovor na raširenu praksu da pojedine državne institucije koriste budžetska sredstva kako bi upravo u toku izborne kampanje na terenu ostvarile prednost za određenu političku partiju i uticali na slobodnu volju birača.

Monitoringom potrošnje budžeta Glavnog grada identifikovana su prekoračenja kod više organa i javnih ustanova Glavnog grada tokom sva tri mjeseca predizborne kampanje (avgust, septembar i oktobar), a analiza MANS-a je pokazala da su se najveća prekoračenja odnosila na uvećane isplate **neto zarada i ostalih naknada, izgradnju lokalne infrastrukture, održavanje objekata i troškove promocije i reklame.**

INSTITUCIJA	6- mesečni prosjek	Avgust		Septembar		Oktobar	
		Potrošnja	Razlika	Potrošnja	Razlika	Potrošnja	Razlika
Služba za ostvarivanje izvršne funkcije Gradonačelnika	57.216,76	50.531,63	-6.685,13	56.168,67	-1.048,09	86.234,22	29.017,46
Građanski biro	27.817,37	57.023,95	29.206,59	18.526,99	-9.290,38	20.541,33	-7.276,07
Služba Skupštine	71.555,93	77.316,52	5.760,59	77.053,78	5.497,85	78.531,04	6.975,11
Sekretarijat za finansije	6,617,455,28	3,552,494,03	-3,064,961,25	3,688,840,14	-2,928,615,14	6,978,540,74	361,085,46
Sekretarijat za podršku biznis zajednici	34.576,75	36.401,33	1.824,59	48.316,03	13.739,29	50.367,22	15.790,48
Sekretarijat za podršku poljoprivredi	23.012,22	18.250,99	-4.761,23	25.354,98	2.342,76	19.834,40	-3.177,82
Sekretarijat za socijalno staranje	121.354,84	122.396,16	1.041,32	96.008,74	-25.346,10	149.734,90	28.380,06
JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetanjama u razvoju	11,848,95	10,775,99	-1,075,96	10,875,20	-973,75	14,186,78	2,337,84
JU za brigu o djeci "Dječiji savez"	17,463,81	41,091,30	23,627,49	18,203,27	739,46	21,748,82	4,285,01

INSTITUCIJA	6-mjesečni prosjek	Avgust		Septembar		Oktobar	
		Potrošnja	Razlika	Potrošnja	Razlika	Potrošnja	Razlika
Sekretarijat za kulturu i sport	277.055,67	145.924,20	-131.081,47	103.450,55	-173.555,12	865.288,29	588.282,62
JU Kakaricka gora	52.426,76	52.196,08	-230,67	62.442,53	10.015,78	64.620,09	12.193,34
JU Muzeji i galerije	50.178,13	40.914,76	-9.263,37	47.096,66	-3.081,47	56.664,25	6.486,12
JU Bibiloteka "Radosav Ljumović"	46.696,65	40.277,66	-6.148,98	49.596,97	2.900,33	40.175,70	-6.520,95
JU Gradsko pozorište	111.400,21	99.983,73	-11.416,48	118.131,90	6.731,69	97.616,63	-13.783,58
Sekretarijat za lokalnu samoupravu	52.139,00	53.938,10	1.799,10	51.469,08	-669,92	55.551,37	3.412,37
Sekretarijat za komunalne poslove	28.434,43	44.257,62	15.823,19	40.134,51	11.708,08	32.367,60	3.933,17
Sekretarijat za saobraćaj	53.132,07	32,253,49	-20,878,58	22,729,46	-30,402,61	71.982,88	18.850,81
Komunalna inspekcija	68.065,91	65.761,65	-2.304,26	74.428,30	6.362,39	50.400,14	809,53
Služba za zajedničke poslove	187.129,30	184.138,59	-2.990,71	239.859,61	52.730,31	206.082,47	18.953,18
Direkcija za imovinu	23.369,22	40.689,50	17.320,28	20.154,42	-3.214,80	60.256,84	36.887,62
Uprava za zaštitu imovinsko-pravnih interesa Glavnog grada	11.378,13	13.838,88	2.460,75	16.600,89	5.222,76	16.237,64	4.859,52
Centar za informacijski sistem	37.262,65	24.202,42	-13.060,23	43.677,34	6.414,69	41.007,18	3.744,53
Služba zaštite i spašavanja	122.616,11	155.459,98	32.847,87	138.360,09	15.743,98	130.727,85	8.111,74

Tabela 6: Pregled prekoračenja potrošnje organa i javnih ustanova Glavnog grada pojedinačno za sva tri mjeseca preizborne kampanje

A.2.1.1. Povećanja potrošnje u avgustu

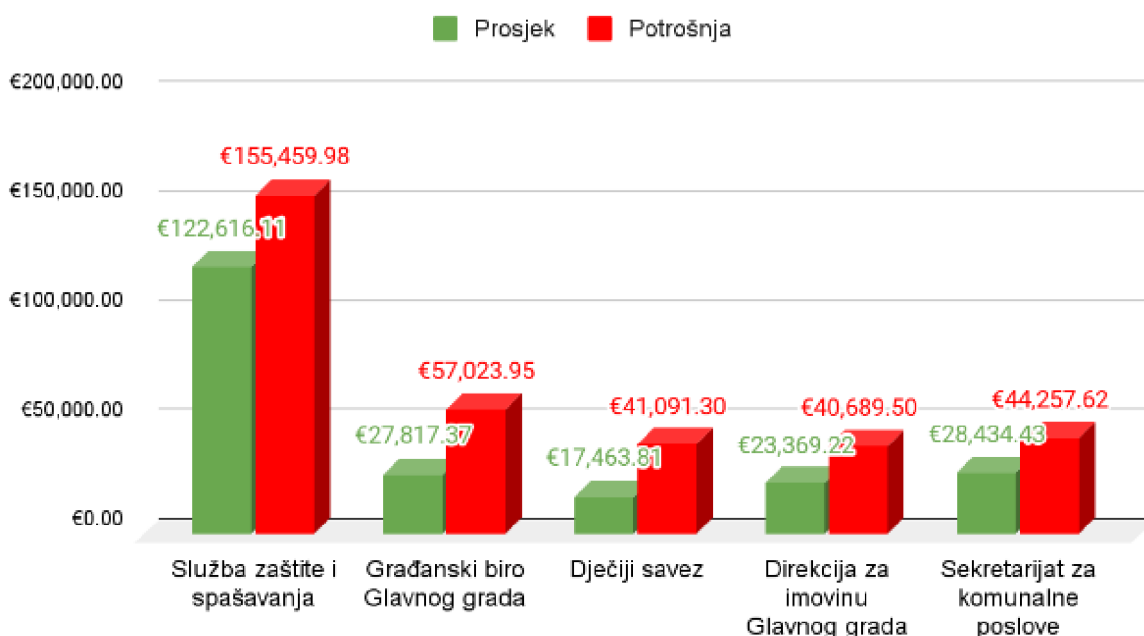
Tokom avgusta mjeseca kada je zvanično i počela predizborna kampanja, više organa i javnih ustanova Glavnog grada prekoračilo je ograničenje upotrebe budžetskih sredstava, odnosno šestomjesečni prosjek potrošnje prije raspisivanja izbora.

Najveće prekoračenje tokom mjeseca avgusta je imala podgorička **Služba zaštite i spašavanja** koja je mjesečni prosjek potrošnje od 122.616,11 €, prebacila za skoro 33 hiljade eura. Analiza analitičkih kartica potrošnje budžeta Glavnog grada pokazuje da se ovo prekoračenje odnosilo na uvećanje isplate redovnih zarada zaposlenih u ovoj gradskoj instituciji. **Građanski biro Glavnog grada** je mjesečni prosjek prekoračio za oko 29 hiljada eura, a analiza pokazuje da je većina tog novca potrošena za iznajmljivanje bine za različite događaje i izradu promotivnog filma o rezultatima gradske uprave u posljednjem mandatu.

Prekoračenje mjesečnog prosjeka potrošnje u avgustu je zabiježila i **Javna ustanova za brigu o djeci "Dječiji savez"** i to u iznosu od oko 23 hiljade eura. Podaci iz analitičkih kartica pokazuju da je većina tog novca potrošena za nabavku materijala za kuhinju u restoran. **Direkcija za imovinu Glavnog grada** je mjesečni prosjek prekoračila za oko 17 hiljada eura, koliko je dodatno izdvojeno za geodetske usluge. **Sekretarijat za komunalne poslove** je potrošio skoro 16 hiljada eura više od prosjeka, od čega je veći dio izdvojen za vodosnadbijevanje seoskog područja.

Ostale institucije koje su imale manja prekoračenja u potrošnji budžeta tokom izborne kampanje u avgustu uključuju **Službu Skupštine** (5.760 €), **Upravu za zaštitu imovinsko-pravnih interesa Glavnog grada** (2.460,75 €), **Sekretarijat za podršku biznis zajednici** (1.824,59 €), **Sekretarijat za lokalnu samoupravu** (1.799,10 €) i **Sekretarijat za socijalno staranje** (1.041,32 €).

Prekoračenja u avgustu 2022.

A.2.1.2. Povećanja potrošnje u septembru

Potrošnja iznad šestomjesečnog prosjeka propisanog Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja je nastavljena i u septembru mjesecu. Najveće prekoračenje je zabilježeno kod **Službe za zajedničke poslove** i to u iznosu od preko 52 hiljade eura, što je više od četvrtine prosječne mjesečne potrošnje ovog organa. Najveći dio tog novca je uplaćen opštinskoj firmi Agencija za stanovanje, po osnovu tekućeg održavanja objekata.

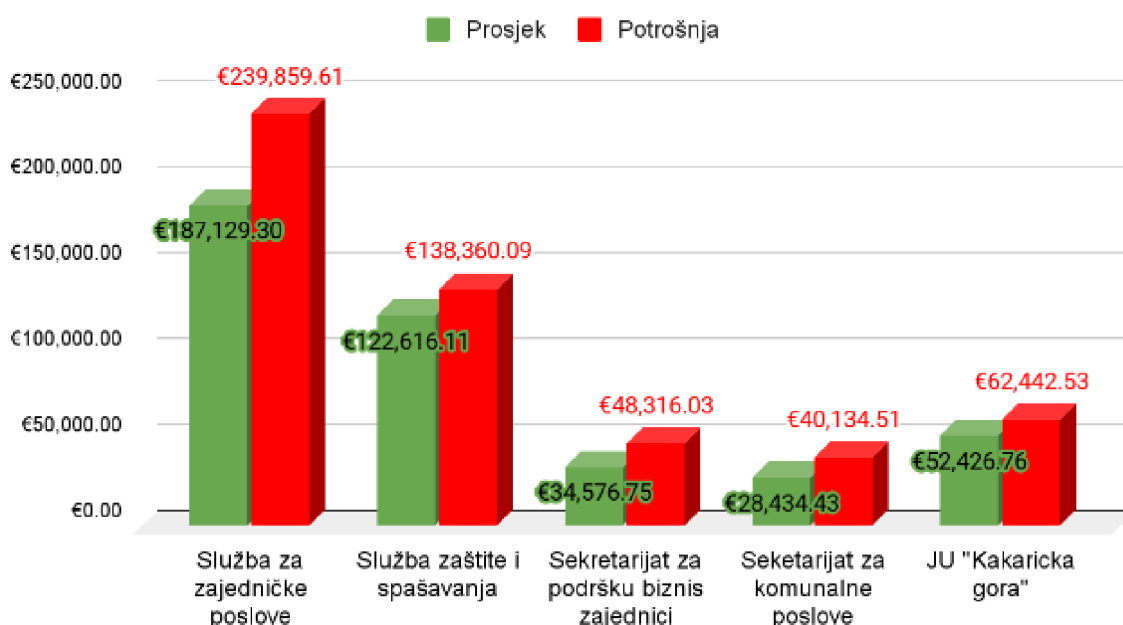
Služba zaštite i spašavanja je i u septembru trošila više od dozvoljenog prosjeka, pa je on premašen za skoro 16 hiljada eura. Kao i tokom avgusta mjeseca, i u septembru je ovaj iznos potrošen na veće isplate zarada za zaposlene.

Sekretarijat za podršku biznis zajednici je u septembru više potrošio blizu 14 hiljada eura, ili gotovo polovinu prosječne mjesečne potrošnje, a najveći dio tog novca je isplaćen kao podrška start-upovima. Za trećinu mjesečne potrošnje, prosjek je prekoračio i **Sekretarijat za komunalne poslove** isplativši u septembru dodatnih 11.700 €. Najveći dio tog novca je otišao za nabavku vode za seoska područja Glavnog grada.

Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci (Kakaricka gora) je mjesečni prosjek prebacila za deset hiljada eura, odnosno jednu petinu mjesečnog budžeta. Najveći dio tog novca je potrošen na ugovore o djelu i uvećane isplate redovnih zarada.

Ostale institucije koje su imale manja prekoračenja u potrošnji budžeta tokom izborne kampanje u septembru uključuju **JU "Gradsko pozorište"** (6.731,69 €), **Centar za informacioni sistem** (6.414,69 €), **Komunalna inspekcija** (6.363,39 €), **Služba Skupštine** (5.497,85 €), **Uprava za zaštitu imovinsko-pravnih interesa Glavnog grada** (5.222,76 €), **JU Biblioteka "Radosav Ljumović"** (2.900,33 €), **Sekretarijat za podršku poljoprivredi** (2.342,76 €) i **JU za brigu o djeci "Dječiji savez"** (739,46 €).

Prekoračenja u septembru 2022.

A.2.1.3. Povećanja potrošnje u oktobru

Monitoring trošenja budžeta Glavnog grada pokazao je da su pojedini organi i ustanove i tokom oktobra mjeseca, u finišu kampanje za lokalne izbore, trošili više od zakonom propisanog šestomjesečnog prosjeka.

Najveće prekoračenje u oktobru je zabilježio **Sekretarijat za kulturu i sport** i to u iznosu od blizu 590 hiljada eura. Analiza analitičkih kartica trezora Glavnog grada za oktobar pokazuje značajna izdvajanja prema sportskim organizacijama čiji je Glavni grad osnivač i to prema Košarkaškom klubu "Budućnost-Voli" (500.000 eura), te Fudbalskom klubu "Budućnost" (200.000 eura), kao i više manjih transfera lokalnim fudbalskim klubovima (ukupno 66.000 eura).

Značajno prekoračenje je imao i **Sekretarijat za finansije** koji je tokom oktobra potrošio 361 hiljadu eura više od šestomjesečnog prosjeka potrošnje. Podaci o potrošnji koje je MANS analizirao pokazuju da je prekoračenje dominantno uzrokovano isplatama koje je ovaj Sekretarijat realizovao prema kompanijama i javnim ustanovama koje su u vlasništvu Glavnog grada.

Primalac	Iznos
DOO Radio televizija Podgorica	179.000 €
DOO Čistoća	150.000 €
JP Zelenilo	105.000 €
DOO Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice	96.000 €
DOO Komunalne usluge	85.500 €
DOO Sportski objekti	83.300 €
DOO Agencija za stanovanje	60.000 €

Tabela 7: Pregled iznosa isplata prema kompanijama i ustanovama Glavnog grada

Sve ove transakcije su realizovane posljednjeg dana oktobra 2022. godine, a niti za jednu od njih ne postoji opis konta, odnosno svrha plaćanja.

Prekoračenje od blizu 37 hiljada eura je zabilježila podgorička **Direkcija za imovinu**, a podaci iz analitičkih kartica govore da je iznad prosjeka trošeno zbog više isplata za procjenu imovine za šta je izdvojeno blizu 40 hiljada eura.

Služba za ostvarivanje izvršne funkcije Gradonačelnika je tokom oktobra mjesečni limit potrošnje prekoračila za 29 hiljada eura, od čega se najveći dio (27,6 hiljada eura) odnosio na subvencije za nabavku bicikala i trotineta koje je Glavni grad isplatio u dva dana, 11. i 17. oktobra, svega nekoliko dana uoči lokalnih izbora. Isplate su realizovane u oktobru iako je konkurs [7] za prijavu za subvencije bio raspisan još početkom avgusta (okončan 19. avgusta).

Više od zakonskog limita je tokom avgusta trošio i **Sekretarijat za socijalno staranje** i to za oko 28 hiljada eura. Najveći dio tog iznosa (oko 13,5 hiljada eura) je potrošen kao jednokratna novčana pomoć za kupovinu školskog pribora za podgoričke prvake (35 eura po djetetu). Konkurs za dodjelu pomoći je raspisan početkom jula i trajao je do 15. avgusta. Istovremeno, mjesečni troškovi javne kuhinje tokom oktobra su bili uvećani za oko 10 hiljada eura.

[7] <https://podgorica.me/vijesti/2772> .

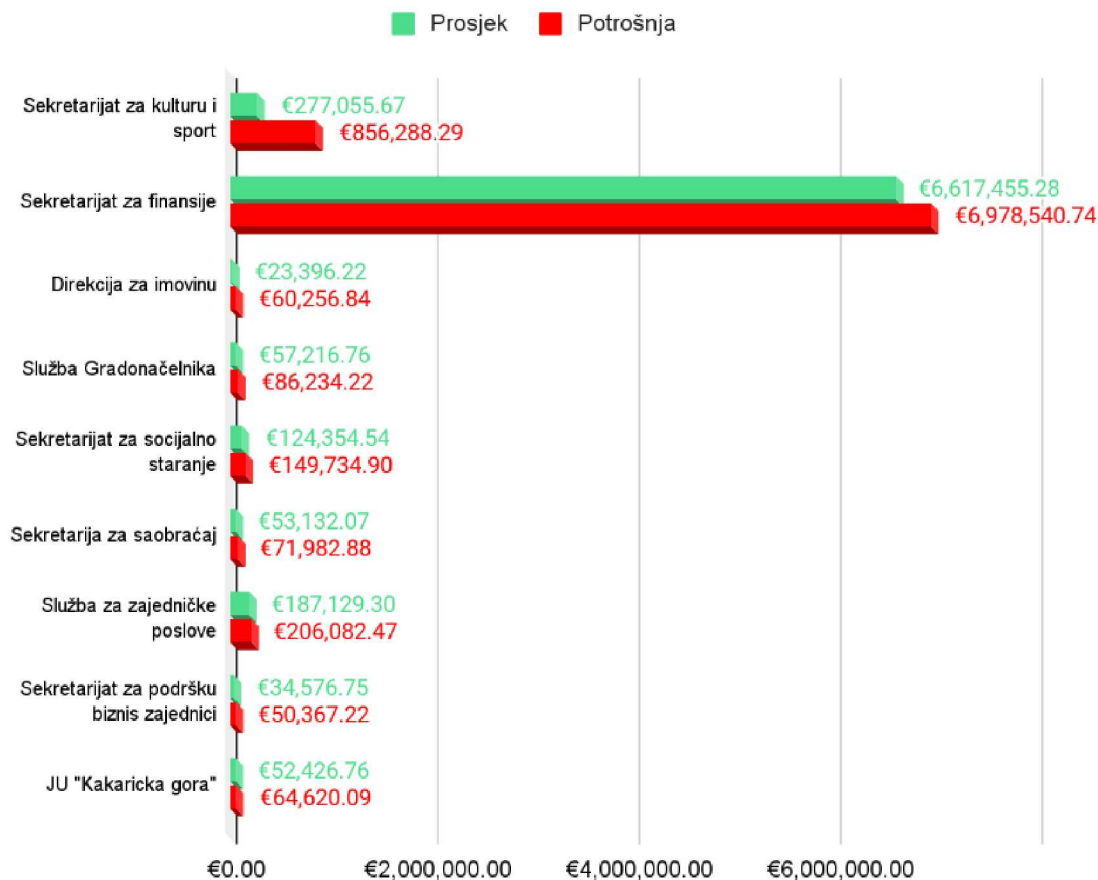
Prekoračenje od blizu 19 hiljada eura je tokom oktobra ostvario **Sekretarijat za saobraćaj**. Analiza podataka o potrošnji pokazuje da je početkom ovog mjeseca Sekretarijat uplatio iznos od 44,5 hiljada eura, koji je dominantno doprinio probijanju mjesečnog limita.

Služba za zajedničke poslove je u oktobru potrošila skoro 19 hiljada više od mjesečnog limita, što je u najvećoj mjeri uzrokovano isplata za angažovanje fizičke radne snage (preko 11 hiljada eura).

Za oko 16 hiljada eura je **Sekretarijat za podršku biznis zajednici** prekoračio mjesečni limit potrošnje, a najveći dio toga je otišao na isplatu subvencija za podršku preduzetnicima u Podgorici (14.200 eura).

Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci (Kakaricka gora) je prekoračila limit mjesečne potrošnje za oko 12 hiljada eura, a kao i prošlog mjeseca, najveći dio tog iznosa je potrošen na redovne zarade i ugovore o djelu.

Prekoračenja u oktobru 2022.

Ostale institucije koje su imale manja prekoračenja u potrošnji budžeta tokom izborne kampanje u oktobru uključuju **Službu zaštite i spašavanja** (8,111.74 €), **Služba skupštine** (6,975.11 €), **JU "Muzeji i galerije"** (6,486.12 €), **Uprava za zaštitu imovinsko-pravnih interesa Glavnog grada** (4,859.51 €), **JU za brigu o djeci "Dječiji savez"** (4,285.01 €), **Sekretarijat za komunalne poslove** (3,933.17 €), **Centar za informacioni sistem** (3,744.53 €), **Sekretarijat za lokalnu samoupravu** (3,412.37 €) i **JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju** (2,337.84 €).

A.2.2. Isplate pomoći iz budžetske rezerve Glavnog grada

Analitičke kartice Glavnog grada pokazuju da je u periodu od juna do održavanja izbora 23. oktobra iz budžetske rezerve isplaćeno 49.300 eura. Isplate su realizovane na osnovu zaključaka koje je donosio Gradonačelnik Podgorice, pozivajući se na opštinsku Odluku o bližim kriterijumima za korišćenje tekuće i stalne rezerve (Službeni list CG - Opštinski propisi, broj 23/19). [8]

Slično kao i kada je u pitanju propis kojim se definiše trošenje budžetske rezerve na državnom nivou, ni opštinska regulativa ne sadrži jasne i transparentne kriterijume za raspodjelu budžetske rezerve na lokalnom nivou. Umjesto toga, propisana je procedura za podnošenje zahtjeva, vrste pomoći (poboljšanje materijalnog stanja, pomoć u liječenju i školovanju, isplata naknade za štete od elementarnih nepogoda) i visina iznosa koji se mogu opredjeliti kao pomoć pojedincima, ali ne i kriterijumi na osnovu kojih se donosi konačna odluka o isplati pomoći.

Ovom Odlukom je definisano da zahtjeve za pomoć zainteresovani građani podnose direktno kabinetu Gradonačelnika koji nakon mišljenja Komisije za raspodjelu pomoći koju je prethodno formirao, donosi zaključke o tome kome će pomoć biti dodijeljena. Osim podatka o iznosu sredstava koji se odobre, zaključci Gradonačelnika ne sadrže bilo kakvo obrazloženje na osnovu kojeg su donijeti.

Podaci koje je MANS analizirao pokazuju da je na taj način isplaćena materijalna pomoć za ukupno 304 lica, a da su se isplate kretale u rasponu od 100 do 500 eura.

Period	Iznos pomoći	Broj lica
Jun 2022.	14.950 €	83
Jul 2022.	8.750 €	56
Avgust 2022.	12.000 €	79
Septembar 2022.	7.700 €	48
Oktobar (1-23.) 2022.	5.900 €	38

Tabela 8: Pregled broja lica i iznosa isplaćene pomoći, po mjesecima

Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja je izričito zabranjena isplata socijalne pomoći iz budžetske rezerve, osim u posebnim slučajevima koji uključuju i epidemiju zaraznih bolesti. Upravo na tu mogućnost se i poziva Glavni Grad, pravdajući socijalna davanja činjenicom da je odluka o proglašenju epidemije korona virusa u Crnoj Gori i dalje na snazi.

[8] https://podgorica.me/storage/4270/5ebe46eca95cd_Odluka-o-blizim-kriterijumima-za-koriscenje-TBR-i-SBR.pdf .

A.3. Kompanije u vlasništvu Države i Glavnog grada

A.3.1. Zapošljavanje

Zapošljavanje u državnoj upravi uoči izbora, mehanizam je koji su političke partije redovno koristile kako bi pridobile glasove građana. Afera "Snimak" iz 2012. godine je detaljno prikazala mehanizme uticaja na birače, zbog čega su Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i predviđena ograničenja na zapošljavanje u predizbornom periodu.

Članom 44. ovog zakona predviđeno je da "u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim ustanovama i državnim fondovima, u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, mogu se izuzetno zaposliti lica na određeno vrijeme, odnosno zaključiti ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova, radi obezbjeđivanja neometanog i redovnog odvijanja i funkcionisanja procesa rada tih organa, na osnovu odluke nadležnog organa ovih subjekata, samo ako je to predviđeno aktom o sistematizaciji radnih mjesta."

Međutim, ovo ograničenje se ne odnosi na zapošljavanje u kompanijama koje su u većinskom državnom vlasništvu, pa samim tim ne postoji ni obaveza da se podaci o zapošljavanju dostavljaju nadležnoj Agencije za sprječavanje korupcije (ASK), kao što je to slučaj sa ostalim obveznicima primjene Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Nedostatak osnovnih informacija i kontrole zapošljavanja u državnim kompanijama otvara ogroman prostor za zloupotrebe i nezakonit uticaj na slobodno izraženu volju birača.

Nakon parlamentarnih izbora 2020. godine, nova većina u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti je počela sa ubrzanom smjenom rukovodećeg i drugog kadra u državnim kompanijama, uz obrazloženje da se time vrši dugo očekivana depolitizacija uprave u državnim kompanijama, a dotadašnjim partijama na vlasti uskraćuje mogućnost da nastave da kroz zapošljavanje osnažuju svoju glasačku bazu.

Međutim, nova politička većina je političke kadrove prethodne vlasti zamijenila svojim rukovodećim kadrom, što je doprinijelo raširenoj percepciji u javnosti, da je i pored formalno sprovedenih konkursa, zapravo samo nastavljeno zapošljavanje sa ciljem uticaja na birače.

U susret lokalnim izborima koji su održani krajem oktobra 2022. godine, MANS je analizirao zapošljavanje upravo u državnim kompanijama. Imajući u vidu da državne kompanije podatke o novozaposlenima ne objavljuju proaktivno, niti se oni dostavljaju ASK-u, MANS je podatke o zapošljavanju prikupljao koristeći Zakon o slobodnom pristupu informacijama.

Kako bi se stekla jasnija slika da li političke partije koriste svoje novopostavljene kadrove u državnim kompanijama kako bi kroz zapošljavanje pridobili glasove birača, MANS je zahtjeve za slobodan pristup informacijama uputio najvećim kompanijama u državnom vlasništvu, odnosno onima koje imaju kapacitete da apsorbiraju veliki broj novozaposlenih.

Analiza zapošljavanja u izornoj godini obuhvatila je sljedeća preduzeća: "Montefarm", "Plantaže", "Elektroprivreda Crne Gore", "EPCG-Solar-Gradnja", "Crnogorski elektrodistributivni sistem - CEDIS", "Crnogorski elektroprenosni sistem - CGES", "Rudnik uglja", "Aerodromi Crne Gore", "Luka Bar", "Željeznički prevoz Crne Gore", "Željeznička infrastruktura Crne Gore", "Pošta Crne Gore", "Plantaže", "Monteput", "Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom", "Barska plovidba" i "Marina Bar".

Od pomenutih kompanija je na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama traženo da dostave informacije o svim kategorijama zapošljavanja od početka 2022. godine do mjeseca oktobra kada su održani izbori, uključujući ugovore o radu na neodređeno i određeno, ugovore o djelu i obavljanju privremenih i povremenih poslova, kao i podatke o zapošljavanju lica preko agencija za posredovanje u zapošljavanju.

Određeni dio kompanija je u potpunosti ignorisao zahtjeve za slobodan pristup informacijama, dok je drugi dio suprotno zakonu sakrivao određene djelove informacija. **Podaci koji jesu dostavljeni, pokazuju da su najveće državne kompanije u izornoj godini zapošljavale povećanom dinamikom, te da se u najvećem broju slučajeva radi o kratkoročnom zapošljavanju preko ugovora o djelu ili uz posredovanje agencija za zapošljavanje.**

Od početka 2022. godine, zaključno sa oktobrom, mjesecom u kome su održani izbori, "**Pošta Crne Gore**" je zaposlila 253 lica koja su angažovana isključivo preko agencija za posredovanje u zapošljavanju i putem ugovora o djelu. Najveća crnogorska luka "**Luka Bar**" je prema podacima koji su dostavljeni MANSu, od početka godine zaposlila 184 osobe, dominantno preko agencija za posredovanje u zapošljavanju, dok je istovremeno podijelila 22 ugovora o radu na neodređeno.

U istom vremenskom periodu, "**Crnogorski elektrodistributivni sistem - CEDIS**" je zaposlio 182 lica. Najveći broj novozaposlenih je angažovan preko agencija za posredovanje u zapošljavanju, dok je ostatak angažovan putem ugovora o djelu. U posmatranom periodu, CEDIS je podijelio i 23 ugovora o radu na neodređeno.

Državna kompanija "**Monteput**" je od početka godine do održavanja izbora zaposlila 145 lica i to pretežno putem ugovora o radu na određeno u trajanju od po nekoliko mjeseci. U istom periodu, "Monteput" je na neodređeno zaposlio 17 lica. **Državna zdravstvena ustanova Apoteke Crne Gore - "Montefarm"** je u istom vremenskom periodu zaposlila 129 lica, od kojih je većina zaposlena preko ugovora o djelu i uz posredovanje agencija za zapošljavanje.

Željeznička infrastruktura Crne Gore je od početka godine zaposlila 108 lica, u najvećem broju preko ugovora o radu na određeno. **Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom** je zaposlilo 52 lica, pretežno preko ugovora o djelu i uz posredovanje agencija za zapošljavanje.

Ostale kompanije koje su bile obuhvaćene analizom su zaposlile manji broj lica, dok su podatke o zapošljavanju sakrili "**Aerodromi Crne Gore**", "**Rudnik uglja**", "**Elektroprivreda Crne Gore**" i "**Crnogorski elektroprenosni sistem-CGES**". Kompanija "**EPCG-Solar-Gradnja**" je dostavila podatak o broju zaključenih ugovora od početka godine (557 ugovora), ali je odbila da dostavi kopije istih pozivajući se na zaštitu privatnosti. Ipak, u Informaciji o poslovanju kompanija u energetsom sektoru [9] koja je prezentovana na 27. sjednici Vlade Crne Gore se navodi da je do početka septembra 2022. godine, u ovoj kompaniji zaposleno 552 osobe.

Ukupan broj o novozaposlenim licima u predizbornom periodu ne uključuje podatke kompanija koje su odbile da dostave podatke tokom analize.

Kompanija	Broj novozaposlenih (januar-oktobar 2022.)
Pošta Crne Gore	253
Luka Bar	184
CEDIS	182
Monteput	145
Montefarm	129
Željeznička infrastruktura Crne Gore	108
JP za upravljanje morskim dobrom	52
Ostale kompanije	64
EPCG-Solar-Gradnja	552
Ukupno	1669

Tabela 9: Pregled najvećeg broja zaposlenih u državnim kompanijama

A.3.2. Skrivanje podataka o zapošljavanju

Kako bi analizirao zapošljavanje u državnim kompanijama u predizbornom periodu, MANS je koristeći Zakon o slobodnom pristupu informacijama na mjesečnom nivou slao zahtjeve najvećim državnim kompanijama koji su se odnosili na razne oblike zapošljavanja. [10]

“Plantaže” i “Aerodromi Crne Gore” nisu odgovorili ni na jedan poslani zahtjev za informacijama.

“Elektroprivreda Crne Gore” (EPCG) je odgovorila na samo jedan zahtjev i odbila pristup ugovorima o novom zapošljavanju u junu 2022. godine, sa objašnjenjem da štiti privatnost zaposlenih, dok je za ostale mjesece ignorisala podnijete zahtjeve.

Odgovor EPCG od 20.09.2022. na zahtjev NVO MANS-a

Na osnovu člana 43 Ustava Crne Gore („Sl.List CG br.1/2007 i br. 38/2013-1“), člana 30 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list CG“ br.44/12 i 30/17), člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl.list CG“ br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), člana 9 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl.List CG br.79/2008, br. 70/2009, br. 44/2012 i br.22/17“), člana 90 Statuta Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, a shodno Vodiču za pristup informacija u posjedu Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, postupajući po Rješenju Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama br. UP II 07-30-5563-2/21 od 01.09.2022.g, a u vezi sa Zahtjevom za slobodan pristup informacijama podnijet od strane NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora-Mans br. 140691 od 26.07.2022.. godine, **d o n o s i m**

RJEŠENJE

Odbija se Zahtjev za slobodan pristup informacijama br.140691 od 26.07.2022.godine, podnijet od strane NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora-Mans.

Obrazloženje

NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora-Mans obratila se Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić Zahtjevom br. 140691 od 26.07.2022.godine. Predmetnim zahtjevom podnosilac od Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić traži dostavljanje informacije:

“svih ugovora na određeno ili neodređeno vrijeme zaključenih u periodu 01.juna 2022.godine do 30.juna 2022.godine uključujući ugovore o radu, ugovore o djelu, ugovore o privremenim i povremenim poslovima, ugovore o dopunskom radu, konsultantske ugovore (potpisane sa fizičkim licima) kao i važeće ugovore zaključene sa Agencijom za privremeno ustupanje zaposlenih.”

Rješavajući po predmetnom zahtjevu za pristup informaciji, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić sprovela je upravni postupak i utvrdila sve odlučne činjenice i okolnosti koje su od značaja za odlučivanje.

Članom 14 stav 1 tačka 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.List CG br.44/12 i 30/2017“) utvrđeno je da organ vlasti može ograničiti pristup informaciji ili dijelu informacije, ako je to u interesu zaštite privatnosti od objelodanjivanja podataka predviđenih zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

[10] Tražili smo podatke o svim vrstama ugovora o zapošljavanju koji su zaključeni u periodu od početka godine, do održavanja lokalnih izbora u oktobru 2022. godine, uključujući ugovore o radu na određeno i neodređeno (sa aneksima), ugovore zaključene uz posredovanje agencija za zapošljavanje, ugovore o djelu (sa aneksima), ugovore o privremenim i povremenim poslovima, ugovore sklopljene preko programa osposobljavanja Zavoda za zapošljavanje, ugovore o dopunskom radu, kao i konsultantske ugovore.

Imajući u vidu da je EPCG pogrešno primijenila Zakon, podnijeli smo žalbu Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, ali uprkos isteklom zakonskom roku do zaključenja ovog izvještaja odluka još nije donijeta.

Podatke o novozaposlenim kćerka-kompanija EPCG, "EPCG-Solar-Gradnja" nam je na početku dostavljala podatke, ali su ubrzo počeli da brišu imena zaposlenih i navode samo ukupne podatke. I **Crnogorski elektroprenosni sistem** mijenja praksu i poziva se na zaštitu ličnih podataka kada briše imena zaposlenih koja su početkom godine objavljivali.

U ovom slučaju je donijeta odluka po jednoj žalbi dok su ostale još uvijek u postupku, iako su istekli zakonski rokovi.

U tom slučaju je utvrđeno da **imena lica koja su angažovana moraju biti objavljena**, a od javnosti se kriju samo informacije vezane za privatni život tih lica, kao što su matični broj, adresa stanovanja ili broj žiro računa.

Uprkos takvoj odluci, Crnogorski elektroprenosni sistem nije donio novo rješenje, iako mu je istekao zakonski rok od 20 dana.

Savjet Agencije je mišljenja da u konkretnoj upravno pravnoj stvari, budući da su zahtjevom tražene informacije koje se odnose na Ugovore o djelu, čije isplate su vršene iz budžeta Crne Gore, nema mjesta zaštiti imena lica koja se nalaze u predmetnim ugovorima. S tim u vezi prvostepeni organ je dužan dostaviti predmetne ugovore sa imenima i prezimenima, budući da su to informacije koje se tiču konsultantskih usluga koja ta lica pružaju a koja su za navedene usluge plaćena od strane prvostepenog organa koji je privredno društvo u državnom vlasništvu.

Sa druge strane, u slučaju da predmetna informacija sadrži lične podatke koji su u vezi sa njihovim privatnim životom npr. matične brojeve, adrese stanovanja, brojeve žiro računa banke, ukazujemo da se ovi podaci moraju anonimizirati, kako se ne bi narušila privatnost i pravo na zaštitu ličnih podataka u smislu člana 2, člana 4 i člana 9 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Savjet Agencije je utvrdio da je žalba osnovana, pa je ista usvojena, a prvostepeni organ je dužan da u ponovnom postupku u roku od 20 dana od dana prijema rješenja donese novo rješenje u kojem će otkloniti nepravilnosti na koje mu je ukazano ovim rješenjem.

Sa iznjetih razloga, shodno članu 38 Zakona o slobodnom pristupu informacijama i člana 126 stav 7 Zakona o upravnom postupku, odlučeno je kao u izreci.

Pravna pouka: Protiv ovog Rješenja može se pokrenuti Upravni spor u roku od 20 dana od dana prijema rješenja podnošenjem tužbe Upravnom sudu Crne Gore.

Predmet obradio: Nikola Mrdak – Pravni savjetnik - kontrolor u Odsjeku za slobodan pristup informacijama _____

SAVJET AGENCIJE
Predsjednik, mr Zeljko Rutović

Rješenje Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, od 22.09.2022. kojim je poništeno Rješenje Crnogorskog elektroprenosnog sistema

Pljevaljski Rudnik uglja koji je od kraja 2018. godine u potpunom vlasništvu države, odbio je zahtjeve za slobodan pristup informacijama, proglašavajući sve vrste ugovora koje je sklopio sa novozaposlenima od početka ove godine za **poslovnu tajnu**. U svom odgovoru MANS-u, uprava kompanije se pozvala na interni dokument Pravidnika o poslovnoj tajni iako su bili dužni da sprovedu Zakon o slobodnom pristupu informacijama.

Od deset rješenja, dva su poništena po našim žalbama, a za ostale je postupak i dalje u toku. Utvrđeno je da nam je neosnovano zabranjen pristup informacijama, jer se Rudnik uglja nije pozvao ni na jedan član Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a pristup podacima se može ograničiti "samo ako je poslovna tajna u skladu sa zakonom, a ne internim podzakonskim aktom". U odlukama po žalbi se navodi da je Rudnik uglja nesporno obveznik Zakona jer u njemu Država ima većinski paket akcija.

zahtjevu za pristup informaciji ili ponovnu upotrebu informacija, osim iz člana 22 ovog zakona, organ vlasti odlučuje rješenjem, kojim dozvoljava pristup traženoj informaciji, odnosno ponovnu upotrebu informacija ili njenom dijelu ili zahtjev odbija. Takođe, članom 18 Zakona o upravnom postuku propisano je da o pravu, obavezi ili pravnom interesu stranke u upravnoj stvari javno pravni organ odlučuje rješenjem. Prvostepeni organ se prilikom odbijanja predmetnog zahtjeva u obrazloženju osporenog akta nije pozvao ni na jedan član Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a koji mu je jedino mogao poslužiti kao osnov za odbijanje pristupa traženoj informaciji. Član 1 Zakon o slobodnom pristupu informacijama propisuje da pravo na pristup informacijama u posjedu organa vlasti ostvaruje se na način i po postupku propisanim ovim zakonom. Dakle značaj odredbe člana 1 Zakona je da se njome isključuje mogućnost propisivanja ograničenja pristupa informacijama drugim zakonima i opštim aktima. Ističemo da je Rudnik uglja a.d. Pljevlja privredni subjekt u kojem Država Crna Gora ima većinski paket akcija, te je nesporno da je prvostepeni organ obaveznik Zakona o slobodnom pristupu. Prvostepeni organ u aktu se neosnovano pozvao na Pravilnik o poslovnoj tajni, obzirom da se informacija može ograničiti iz razloga poslovne tajne samo ako je poslovna tajna u skladu sa zakonom, a ne internim podzakonskim aktom.

Shodno prednje navedenom Savjet Agencije je cijeneći navode žalbe utvrdio da je žalba osnovana, pa je ista usvojena, a prvostepeni organ je dužan da u ponovnom postupku u roku od 20 dana od prijema rješenja da pravilno primijeni odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama kao i Zakona o upravnom postupku.

Na osnovu člana 126 stav 7 Zakona o upravnom postupku poništeno je prvostepeno rješenje, a predmet se zbog prirode upravne stvari dostavlja na ponovni postupak prvostepenom organu.

Savjet Agencije je cijenio i ostale navode iz žalbe, pa je našao da nijesu od uticaja za drugačije rješavanje u ovoj pravnoj stvari.

Sa iznjetih razloga, shodno članu 38 Zakona o slobodnom pristupu informacijama i člana 126 stav 7 Zakona o opštem upravnom postupku, odlučeno je kao u izreci.

Pravna pouka: Protiv ovog Rješenja može se pokrenuti Upravni spor u roku od 20 dana od dana prijema rješenja podnošenjem tužbe Upravnom sudu Crne Gore.

Predmet obradila: Dalfina Žurić - Pravni savjetnik - kontrolor u Odsjeku za slobodan pristup informacijama DZ

SAVJET AGENCIJE
Predsjednik, mr. Željko Rutović

Međutim, Rudnik uglja ponovo odbija naše zahtjeve i ocjenjuje da nije obveznik Zakona, iako je to jasno utvrđeno odlukama po našim žalbama.

NVO MANS
Ul. Dalmatinska 188
81000, Podgorica
Crna Gora

Naš znak 021-6947/1
Datum: 03.06.2022.

PREDMET: Odgovor na zahtjev za slobodan pristup informacijama br. 139794, kod nas zaveden pod brojem 03/1-6634/1 od 31.05.2022. god.

Poštovani,

Dana 31.05.2022. smo zaprimili vaš Zahtjev za slobodan pristup informacijama br. 139794, kod nas zaveden pod brojem 03/1-6634/1 od 31.05.2022. god.

Kako u skladu sa Pravilnikom o poslovnoj tajni, tražene informacije predstavljaju poslovnu tajnu, u ovom momentu vam tražene informacije ne možemo dostaviti. Budući da se dokumenta i podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu, mogu koristiti izvan Društva isključivo po odobrenju Odbora direktora, isti ćemo prosljediti Odboru na razmatranje, a vas povratno informisati.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1 x naslovu

1 x 02/1

1 x 03/1

1 x a/a

Izvršni direktor

Milan Lekić

RUDNIK UGLJA A.D. PLJEVLJA CRPS br. 410000000 PIB: 020000000 www.rup.me e-mail: rudnik@rup.me

NVO MANS

Dalmatinska 188
81000, Podgorica
Crna Gora

Naš znak 021-11807/1
Datum: 15.09.2022.

PREDMET: Odgovor na Zahtjev za slobodan pristup informaciji br. 139794 od 31.05.2022. godine.

Poštovani,

Zahtjevom za slobodan pristup informacijama br. 139794 od 31.05.2022. godine tražene su kopije svih vrsta ugovora u period od 01.04.2022 do 30.04.2022. godine. Ovom prilikom vas obavještavamo da nijesu ispunjeni zakonski uslovi za postupanje po predmetnom zahtjevu, te se isti nije mogao uzeti u razmatranje.

Naime, Zakonom o slobodnom pristupu informacijama regulisano je pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu organa vlasti, te je članom 9 stav 1 tačka 1 Zakona propisano ko se smatra organom vlasti, odnosno da su to: državni organ (zakonodavni, izvršni, sudski, upravni), organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave, ustanova, privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava, pravno lice čiji se rad većim dijelom finansira iz javnih prihoda, kao i fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje vrši javno ovlaštenje ili upravlja javnim fondom.

U smislu citirane zakonske odredbe, a imajući u vidu činjenicu da je Rudnik uglja AD Pljevlja, kao jednočlano akcionarsko društvo, u 100% vlasništvu Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, a ne Države Crne Gore, smatramo da ne postoji zakonska obaveza Rudnika uglja AD Pljevlja za postupanje po predmetnom zahtjevu.

Takođe, nesporno je da Rudnik uglja AD Pljevlja ne vrši javna ovlaštenja, niti se finansira iz javnih prihoda, niti je organ vlasti, da bi u navedenom smislu, primjenom člana 1 Zakon o upravnom postupku Crne Gore, kao "javnopravni organ" (Član 1 Zakona određuje ko se smatra javnopravnim organom a to su: državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, ustanove i drugi subjekti koji vrše javna ovlaštenja), primjenjivao odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Drugi odgovor Rudnika uglja na zahtjev za informacijama

Pojedine državne kompanije su dostavljale tražene ugovore o zapošljavanju ali su u njima sakrivala iznose zarade koje su isplaćivale novozaposlenima. Tako je **Javno preduzeće za upravljanje morskom dobrom (JPMD)** brisalo neto iznose u dostavljenim ugovorima, dok je **Pošta Crne Gore** sakrivala bruto iznose. I u ovim slučajevima smo podnijeli žalbe, zakonski rokovi su istekli, a odluke nisu donijete.

Broj: 0202-1330/11
Budva, 01.07.2022. godine

Na osnovu Zakona o obligacionim odnosima, glava XVI, Predloga rukovodioca službe za uređenje i izgradnju morskog dobra broj 0202-1330/9-1 od 01.07.2022. godine i Odluke broj 0202-1330/10 od 01.07.2022. godine,

JAVNO PREDUZEĆE ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE iz Budve, Ulica Popa Jola Zeca bb, koga zastupa direktor Mladen Mikijelić (u daljem tekstu: Javno preduzeće)

GOJKO ĐUROVIĆ, zaposlen u "Đurović inženjering" d.o.o. Herceg Novi, adresa [redacted] Zelenika, JMBG: [redacted] (u daljem tekstu: Poslenik)

Zaključuju dana 01.07.2022. godine:

UGOVOR O DJELU

Član 1.

Javno preduzeće angažuje Gojka Đurovića, građevinskog inženjera iz Herceg Novog, Zelenika, zaposlenog u "Đurović inženjering" d.o.o. Herceg Novi, kao stručno lice na poslovima supervizora nad izvođenjem građevinskih radova u zoni morskog dobra i vršenja kontrole projektne dokumentacije, kontrole nad izvođenjem radova prema projektnoj dokumentaciji, kontrole privremenih i konačnih situacija, praćenje realizacije investicionih aktivnosti u zoni morskog dobra, vršenje nadzora nad izgradnjom, rekonstrukcijom, održavanjem i zaštitom lučke infrastrukture, vršenje nadzora nad objektima obalne infrastrukture, vršenje procjene radova tj izrade predmjera i predračuna radova i pripreme tehničkih rješenja za sanaciju i rekonstrukciju objekata obalne infrastrukture, učestvovanje u drugim poslovima po nalogu rukovodioca Službe za uređenje i izgradnju morskog dobra.

Poslenik je dužan da dostavlja Izvještaje o obavljenim poslovima ovlaštenom licu Naručioca i to do 20. u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 2.

Poslenik će na poslovima iz člana 1 ovog Ugovora biti angažovan u periodu od 01.07.2022. godine do 31.08.2022. godine.

Član 3.

Javno preduzeće se obavezuje da izvršiocu na ime naknade uplati honorar, i to: za mjesec jul u neto iznosu od [redacted] eura i za mjesec avgust u neto iznosu od [redacted] eura. Plaćanje honorara vršiće se uplatom na račun Poslenika, broj [redacted] koji se vodi kod [redacted].

Član 4.

Ugovorne strane su saglasne da sve svoje obaveze po osnovu ovog Ugovora, kao i sve ostale obaveze koje nisu precizirane ovim Ugovorom a mogu uticati na njegovu realizaciju, izvršavaju krajnje profesionalno i savjesno, na način koji obezbjeđuje najveću moguću zaštitu imovinsko pravnih, poslovnih i svih drugih interesa Javnog preduzeća.

Jedan od dostavljenih ugovora o zapošljavanju, JPMD po podnijetom zahtjevu NVO MANS-a

Kada su u pitanju preduzeća u većinskom vlasništvu Glavnog grada, u potpunosti su bile transparentne i dostavljale informacije o zapošljavanju **JP "Vodovod i kanalizacija" Podgorica, "Putevi" d.o.o. Podgorica, Parking servis Podgorica d.o.o., Komunalne usluge d.o.o. Podgorica** kao i **Monteput**. Prema podacima koje su nam dostavljali u predizbornom periodu nije bilo značajnije povećanog zapošljavanja.

Sa druge strane, **"Deponija" d.o.o. Podgorica** jedina je odbijala pristup ovim informacijama, pri čemu je MANS na takva njihova rješenja uputio žalbe, po kojima još uvijek nisu donijete odluke.

A.3.3. Skrivanje podataka o poslovanju

Koristeći Zakon o slobodnom pristupu informacijama, MANS je od državnih kompanija tražio i podatke o njihovom poslovanju, odnosno izvodima sa žiro računa. Ove informacije odbili su da dostave **Elektroprivreda Crne Gore, Crnogorski elektroprenosni sistem (CGES), Rudnik uglja Pljevlja**, te preduzeća u vlasništvu Glavnog grada Podgorice, **"Deponija"** i **"Parking servis"**, pozivajući se na poslovnu tajnu.

Na sve ove odluke smo podnijeli žalbe, ali je odlučeno samo u jednom slučaju koji se odnosi na Rudnik uglja, čija odluka je poništena kao nezakonita, iz istog razloga kao i u prethodno opisanom slučaju.

Po žalbi, Rudnik uglja sa identičnim obrazloženjem kao u slučaju dostavljanja podataka o zapošljavanju, ponovo odbija da dostavi podatke.

NVO. "RUDNIK UGLJA PLJEVLJA"
439464
Podgorica, B.G. 81000, gndf.
439067
439069
439440

NVO MANS

Naš znak 02/1- 722 92/1

Dalmatinska 188
81000, Podgorica
Crna Gora

Datum: 29.09.2022.

PREDMET: Odgovor na Zahtjeve za slobodan pristup informacijama br. 139161 od 26.04.2022. godine, br. 138984 od 14.04.2022. godine, 139067 od 19.04.2022. godine i br. 139110 od 20.04.2022. godine

Poštovani,

Zahtjevima za slobodan pristup informacijama br. 139161 od 26.04.2022. godine, br. 138984 od 14.04.2022. godine, 139067 od 19.04.2022. godine i br. 139110 od 20.04.2022. godine tražene su kopije svih izvoda sa žiro računa u prirodu od 01.03.2022. godine do 31.03.2022. godine, kao i više vrsta ugovora. Ovim prilikom vas obavještavamo da nijesu ispunjeni zakonski uslovi za postupanje po predmetnim zahtjevima, te se isti nisu mogli uzeti u razmatranje.

Naime, Zakonom o slobodnom pristupu informacijama regulisano je pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu organa vlasti, te je članom 9 stav 1 tačka 1 Zakona propisano ko se smatra organom vlasti, odnosno da su to: državni organ (zakododavni, izvršni, sudski, upravni), organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave, ustanova, privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač, suosnivač ili vaoinski vlasnik država ili lokalna samouprava, pravno lice čiji se rad većim dijelom finansira iz javnih prihoda, kao i fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje vrši javno ovlaštenje ili upravlja javnim fondom.

U smislu citirane zakonske odredbe, a imajući u vidu činjenicu da je Rudnik uglja AD Pljevlja, kao jednočlano akcionarsko društvo, u 100% vlasništvu Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, a ne Države Crne Gore, smatramo da ne postoji zakonska obaveza Rudnika uglja AD Pljevlja za postupanje po predmetnim zahtjevima.

Takođe, nesporno je da Rudnik uglja AD Pljevlja ne vrši javna ovlaštenja, niti se finansira iz javnih prihoda, niti je organ vlasti, da bi u navedenom smislu, primjenom člana 1 Zakon o upravnom postupku Crne Gore, kao "javnopravni organ" (Član 1 Zakona određuje ko se smatra javnopravnim organom a to su: državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, ustanove i drugi subjekti koji vrše javna ovlaštenja), primjenjivao odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Kako Rudnik uglja nesporno nije "organ vlasti", smatramo da se nije moglo istom naložiti donošenje rješenja po predmetnim zahtjevima, na način kako je to precizirano drugostepenim rješenjem, te vaši zahtjevi nisu mogli biti uzeti u razmatranje.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1 x naslovu
1 x 02/1
1 x 03/1
1 x a/a

IZVRŠNI DIREKTOR

Milan Lekić

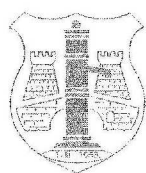
RUDNIK UGLJA A.D. PLJEVLJA CRPS br. 4/2007/02 PIB: 12098736 www.rudnik.me e-mail: ob@rudnik.me Podgorica, B.G. 81000

Sifra identifikacije: 02895 PDV: 0289502895 Tel: +381 20 921 111 Fax: +381 20 921 110

Odgovor Rudnika uglja po odluci Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, od 29.09.2022.

Kompanija **"EPCG-Solar-Gradnja"** je dozvolila pristup izvodima sa računa za jedan mjesec (mart 2022.), dok je na identičan zahtjev koji se odnosio na druge mjesece, odgovorila zabranom pristupa uz obrazloženje da se time štite ekonomski interesi kompanije. I u ovom slučaju podnijeli smo žalbu ali po njoj nije odlučivano.

Kompanije koje su se u potpunosti oglušile na ovu vrstu zahtjeva uključuju barsko preduzeće **"Marina"**, **"Aerodrome Crne Gore"**, dok su **Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom (JPMD)** i podgorička **"Vodovod i kanalizacija"** dostavili podatke samo za mart 2022. Nakon toga JPMD ignoriše sve podnijete zahtjeve, a Vodovod zabranjuje pristup podacima zbog zaštite privatnosti i smanjenih kapaciteta zaposlenih.

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOSTU **"VODOVOD I KANALIZACIJA"**
81000 PODGORICA, ul. Zetskih vladara bb,
PIB: 02015641, PDV: 2071-00109-1
Telefoni: centrala 020/440 300, fax: 440 362, komerc. sl. tel/fax: 440 364
Vodovodna mreža: 440 309, kanalizacija: 440 325, tehnička priprema 440 312
E-mail: vikpg@t-com.me, Web: www.vikpg.co.me
Žiro račun:
PG banka: 550-1105-66
CKB: 510-8284-20
Prva banka CG: 535-9562-08
Hipotekarna banka: 520-9074-13

N.V.O. **"MANS"**

Broj: UPI-07-037/22-7419/1

Broj: 141059

Podgorica, 24.11.2022

Podgorica, 24.11.2022. god.

Na osnovu člana 30 stav 5 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list CG“ br.44/12 i 30/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl.list CG“ br.56/14, 12/15, 40/16 i 37/17), ovlašćeno lice za rješavanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, rješavajući po zahtjevu NVO Mans iz Podgorice broj UPI-07-037/22-7419/1 od 04.11.2022 godine, donijela je

RJEŠENJE

ODBIJA SE zahtjev NVO Mans iz Podgorice, za slobodan pristup informacijama, odnosno dostavu KOPIJE svih izvoda sa svih žiro računa u posjedu za period od 01.04.2022 godine do 31.08.2022 godine.

Obrazloženje

NVO Mans iz Podgorice podnijela je ovom Društvu zahtjev za slobodan pristup informacijama broj UPI-07-037/22-7419/1 dana 04.11.2022 godine, koji se odnosi na dostavu KOPIJE svih izvoda sa svih žiro računa u posjedu za period od 01.04.2022 godine do 31.08.2022 godine.

„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Podgorica, razmotrilo je zahtjev, pa je odlučilo kao u dispozitivu rješenja, a ovo sa sljedećih razloga:

Članom 14. st.1 t.1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama je predviđeno da organ vlasti može ograničiti pristup informaciji, ako je to u interesu zaštite privatnosti od objelodanjivanja podataka predviđenih zakonom, kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, osim podataka koji se odnose na javne funkcionere u vezi sa vršenjem javne funkcije, kao i prihode, imovinu i sukob interesa tih lica i njihovih srodnika, koji su obuhvaćeni zakonom kojim se uređuje sprečavanje sukoba interesa.

Objelodanjivanjem određenih privatnih podataka kao što su jedinstveni matični brojevi otkrili bi se lični podaci za koje je čl.2 st.2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti propisano da se ne mogu obrađivati u većem obimu nego što je potrebno da bi se postigla svrha obrade, niti na način koji nije u skladu sa njihovom namjenom.

Dalje, zahtjevom za slobodan pristup informacijama traženo je da se informacije dostave na adresu podnosioca zahtjeva ili na e-mail adresu podnosioca zahtjeva. Zbog obimnosti tražene informacije (oko dvadeset hiljada stranica), kao i zbog malog broja zaposlenih koji imaju ovlašćenja da pristupe traženim izvodima, nije moguće dostaviti informacije na traženi način, a sve zbog prevelikog obima posla koji iziskuje vađenje izvoda. Zbog velikog broja stranica nije moguće ni informaciju poslati na e-mail adresu, jer se radi o preobimnoj dokumentaciji u koju memorija fleške ne podržava toliki broj stranica.

Odgovor Vodovoda i kanalizacije od 04.11.2022., dostavljen MANS-u 24.11.2022.

A.4. Institucionalna prednost

Korišćenje institucionalne prednosti kao specifične vrste zloupotrebe javnih sredstava u cilju ostvarivanja političke koristi tokom predizborne kampanje, zabilježeno je i uoči lokalnih izbora.

Ova vrsta zloupotrebe je i ranije konstatovana u zvaničnim izvještajima posmatračkih misija ODIHR-a nakon prethodnih parlamentarnih i predsjedničkih izbora u Crnoj Gori. Tako u finalnom izvještaju o parlamentarnim izborima 2020. godine, ova organizacija navodi da je DPS uživao „neprimjerenu prednost, stečenu zloupotrebom službenih i državnih resursa i dominantnom medijskom pokrivenošću.“ [11]

Nešto više od dva mjeseca predizborne kampanje političke partije su iskoristile da u opštinama u kojima čine izvršnu vlast na lokalnom nivou, inteziviraju aktivnosti na, dominantno, infrastrukturnim radovima, uključujući izgradnju i rekonstrukciju ulica, uređenje parkova i zelenih površina, te najavu novih ulaganja i projekata, što je praksa koja je zabilježena u svim opštinama u kojima su organizovani lokalni izbori.

A.4.1. Funkcionerska kampanja

Funkcionerska kampanja za lokalne izbore bila je najvidljivija u Podgorici, gdje je nosilac liste "SVI za naš grad", Ivan Vuković, sa pozicije Gradonačelnika Glavnog grada bio najeksponiraniji član koalicije koju je predvodila njegova partija, Demokratska partija socijalista (DPS).

Monitoring predizborne kampanje je pokazao da je gradonačelnik Vuković tokom nešto više od dva mjeseca koliko je trajala kampanja, učestvovao na preko 50 pojedinačnih događaja koje je organizovao Glavni grad, a koji su imali za cilj promociju rezultata njegove uprave ili najavu novih projekata. Ovi događaji su se nerijetko u istom danu preklapali sa promotivnim aktivnostima izborne liste koju je predvodio na lokalnim izborima, što je bilo najvidljivije kroz kampanju koja je vođena na društvenim mrežama.

Sličnu praksu je imao i predsjednik Opštine Budva, Milo Božović, koji je predstavljao izbornu listu koalicije Demokratski front u tom gradu. Pojedini nosioci izbornih lista iz partija koje vrše izvršnu vlast na državnom nivou su koristili tu činjenicu da ostvarivanje prednosti kod birača. Tako je Suada Zoronjić koja je predvodila listu Ujedinjene reformske akcije (URA) čiji predsjednik je ujedno i Premijer Crne Gore, tokom predizborne kampanje, u ime svoje partije obećavala investicije u Bijelom Polju koje će realizovati Vlada Crne Gore i Premijer lično. [12]

"STVORILI BI SE USLOVI DA SE POVRŠINA IZMEĐU ZGRADA PRETVORI U FUNKCIONALAN PROSTOR"

Zoronjić: URA spremna za osposobljavanje toplane u Rasadniku, Vlada i Abazović spremni da ulože milion eura

"To će biti jedan od značajnih projekata koje planiramo ostvariti"

3896 pregleda 17 komentar(a)

[11] Konačni izvještaj ograničene posmatračke misije Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava, parlamentarni izbori 30. avgust 2020, Crna Gorā, str 1. paragraf 2. Dostupno na: <https://www.osce.org/files/f/documents/9/9/475223.pdf>.

[12] Primjer funkcionerske kampanje: <https://www.vijesti.me/vijesti/politika/624572/zoronjic-ura-spremna-za-osposobljavanje-toplane-u-rasadniku-vlada-i-abazovic-spremni-da-uloze-milion-eura>.

LOKALNI IZBORI

Rovčanin za "Vijesti": Nova radna mjesta za opstanak Pljevalja

Nosilac liste "Idemo ljudi" najavio toplifikaciju, podršku seoskom turizmu, socijalno ugroženima

5103 pregleda 14 komentar(a)

Slična situacija je bila i kada su u pitanju državne kompanije kojima upravljaju kadrovi političkih partija koji su ujedno na lokalnim izborima bili i nosioci izbornih lista. Tako je izvršni direktor Elektoprivrede Crne Gore (EPCG), Nikola Rovčanin, kao nosilac liste "Idemo ljudi" koju je predvodila njegova Demokratska Crne Gora, u toku predizborne kampanje obećavao radna mjesta u energetsom sektoru kojim on upravlja. [13]

Poseban vid korišćenja državnih resursa za potrebe promocije političkih partija je zabilježen kod pokreta pod nazivom "Evropa sad!" Ovu političku partiju su formirali bivši ministri finansija i ekonomskog razvoja, Milojko Spajić i Jakov Milatović, koji su tokom svog mandata u 42. Vladi Crne Gore, kreirali i promovisali poresku reformu pod nazivom "Evropa sad!". [14] U fokusu ove reforme jeste bilo povećanje minimalno neto zarade sa 250 na 450 eura, a pomenuti ministri su u javnosti za kratko vrijeme dobili veliku podršku građana.

Ubrzo nakon izglasavanja nepovjerenja 42. Vladi Crne Gore, Spajić i Milatović su formirali politički pokret koji je nosio istovjetni naziv kao poreska politika koju su kreirali - "Evropa sad!". [15] Tokom predizborne kampanje za lokalne izbore, na kojima je pokret "Evropa sad!" po prvi put učestvovala, bivši ministri su nekriveno politički valorizovali rezultate reformi koje su ostvarili dok su bili na javnim funkcijama, prikazujući ih kao isključivo svoju zaslugu.

A.4.2. Infrastrukturni projekti

Korišćenje postojećih infrastrukturnih projekata i najava novih u cilju promocije političkih partija koje vrše vlast na lokalnom nivou, zabilježeno je u svim opštinama u kojima su u oktobru 2022. godine organizovani lokalni izbori.

Ovakva vrsta institucionalne prednosti i zloupotrebe javnih resursa je bila najvidljivija u Podgorici, gdje su rezultati rada lokalne uprave, finansirani novcem svih građana, predstavljeni kao zasluga izborne liste koju je predvodio aktuelni Gradonačelnik. Za potrebe njegove izborne liste "SVI za naš grad" je izrađena posebna interaktivna mapa [16] o projektima koje je sprovedla lokalna uprava u posljednjem mandatu, uz korišćenje video i drugih materijala koji su plaćeni novcem poreskih obveznika.

[13] Primjer funkcionerske kampanje: <https://www.vijesti.me/vijesti/politika/625753/rovcanin-za-vijesti-nova-radna-mjesta-za-opstanak-pljevalja>.

[14] Zvanična prezentacija poreske politike "Evropa sad!": <https://www.gov.me/cyr/mif/evropa-sad>.

[15] Prezentacija pokreta "Evropa sad!": <https://evropasad.com/razvijena-ekonomija-za-bogate-gradane/>.

[16] Interaktivna mapa sa projektima na portalu liste "SVI za naš grad": <https://www.svizanasgrad.me/interaktivna-mapa/>.

Interaktivna mapa "Svi za naš GRAD"

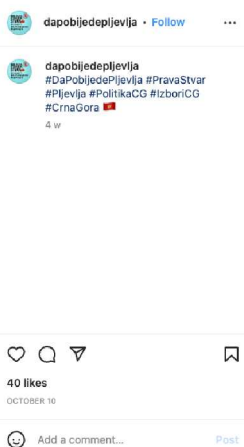
Rađili smo predano i sretni da se videli! Pogledajte najznačajnije realizovane aktivnosti na teritoriji glavnog grada u periodu od 2018. do 2022. godine

Foto: Interaktivna mapa "SVI za naš grad!"

Kada je u pitanju Glavni grad, monitoring društvenih mreža je pokazao da su se u kampanju za listu "SVI za naš grad!" uključila i javna preduzeća i kompanije čiji je osnivač Glavni grad koja su pretežno na Facebook-u otvoreno podržavala pomenutu listu i njenog nosioca, Ivana Vukovića. U tome su posebno prednjačili "Vodovod i kanalizacija" i "Agencija za stanovanje".

Slična praksa je zabilježena i u drugim opštinama u kojima su organizovani lokalni izbori, gdje su lokalne uprave intenzivno reklamirale postignute rezultate u prethodnom periodu, uz najave novih projekata. Lokalne uprave u Podgorici [17], Budvi [18] i Baru [19] su čak finansirale izradu posebnog video i foto sadržaja kojim se u toku izborne kampanje promovišu opštinski projekti.

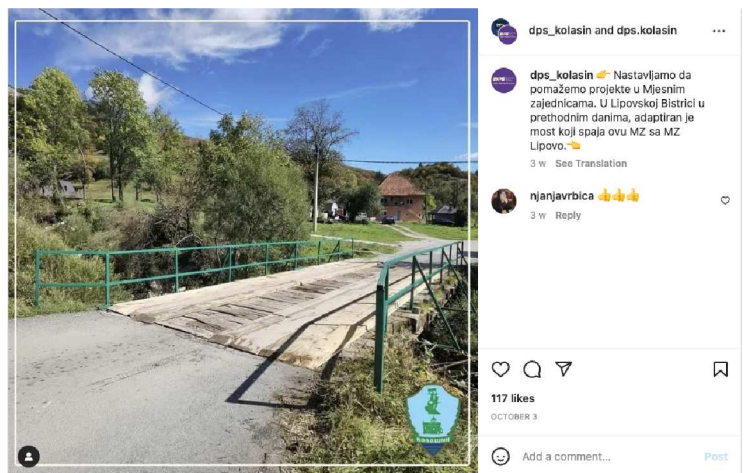

Pored lokalnih uprava, rezultate njihovog rada su promovisale i prikazivale kao svoje političke partije, što je praksa koja je bila zabilježena i na prethodnim izborima. Ovakav vid institucionalne prednosti, odnosno korišćenja javnog resursa za političku promociju je bio najvidljiviji kod Demokratske partije socijalista (DPS) čiji su opštinski odbori u Bijelom Polju [20], Kolašinu [21] i Pljevljima [22], na društvenim mrežama otvoreno preuzimali zasluge za realizovane infrastrukturne radove.

[17] Promo materijal Glavnog grada: https://podgorica.me/storage/24896/62e64f961dfe7_GLAVNI-GRAD-publikacija_FIN-small.pdf.
 [18] Promo materijal Opštine Budva: <https://www.facebook.com/OpstinaBudva/posts/454726273362044>.
 [19] Promo video Opštine Bar: <https://www.facebook.com/BarOpstina/posts/470799055094550>.
 [20] Facebook stranica Opštinskog odbora DPS u Bijelom Polju: <https://www.facebook.com/oodpsbp/posts/388383470144803>.
 [21] Instagram nalog Opštinskog odbora DPS u Kolašinu: <https://www.instagram.com/p/CjQHwZ7IYL6/>.
 [22] Instagram nalog Opštinskog odbora DPS u Pljevljima: <https://www.instagram.com/p/CjhpRfIAzkv/>.

Kada su u pitanju infrastrukturni projekti, monitoring koji je sproveo MANS pokazao je da je na lokalnom novou i dalje bilo najzastupljenije obnova postojećih ulica, odnosno asfaltiranje lokalnih saobraćajnica, posebno u opštinama na sjeveru Crne Gore.

Osim Podgorice, ova vrsta aktivnosti je bila posebno vidljiva u opštinama Rožaje, Bijelo Polje i Šavniku. Kada je Podgorica u pitanju, od 3. avgusta kada je zvanično počela predizborna kampanja, do dana održavanja izbora 23. oktobra, iz uprave Glavnog grada su najavili početak ili obilježili završetak 23 pojedinačna infrastrukturna objekta, uključujući asfaltiranje ulica, unaprijeđenje vodovodne i kanalizacione mreže. Osim toga, u istom vremenskom periodu, najavljen je početak ili obilježen završetak obnove zelenila i parkovskog mobilijara na 16 lokacija u gradu.

U Rožajama je u toku predizborne kampanje rađeno na čak 17 pojedinačnih projekata asfaltiranja, dominantno u seoskim područjima ove opštine, dok je istovremeno u Šavniku novi asfalt uoči izbora dobilo šest lokacija u toj Opštini. Kada je u pitanju Bijelo Polje, tokom predizborne kampanje je registrovano asfaltiranje ulica na 15 pojedinačnih lokacija u toj opštini.

Kompletan prikaz pojedinačnih slučajeva institucionalne kampanje je dostupan na internet prezentaciji cistakampanja.me. [23]

[23] <https://cistakampanja.me/najintezivnija-funkcionerska-kampanja-u-podgorici-partije-institucionalnu-prednost-koristile-u-svim-opstinama/> .

B. Nadzor nad sprovođenjem Zakona

Agencija nije objavljivala podatke o potrošnji javnih fondova kako to propisuje zakon, već samo linkove ka sajtovima nadležnih organa koji su takođe dužni da objavljuju informacije o svojim troškovima. Ovo je izazvalo velike probleme, jer sajtovi mnogih državnih organa nisu radili zbog cyber napada, pa su podaci o državnoj potrošnji objavljeni sa velikim zakašnjenjem. ASK je tolerisala kašnjenja, čak i kada su sajtovi proradili, a postupke koje je pokrenula zbog kršenja zakona je proglasila tajnom.

Iako zakon propisuje da su ograničenja potrošnje javnih fondova na snazi od dana raspisivanja do održavanja izbora, ona su primjenjivana samo mjesec dana, zahvaljujući tumačenju Agencije. Zahvaljujući tome, povećanje potrošnje od ukupno 24,9 miliona eura u toku avgusta i oktobra 2022., od strane 32 institucije, nije bilo sankcionisano.

Prema tumačenju ASK-a, institucije čije nadležnosti su promijenjene u periodu od šest mjeseci prije održavanja izbora nemaju obavezu da poštuju zakonska ograničenja potrošnje, jer ona ne mogu biti utvrđena.

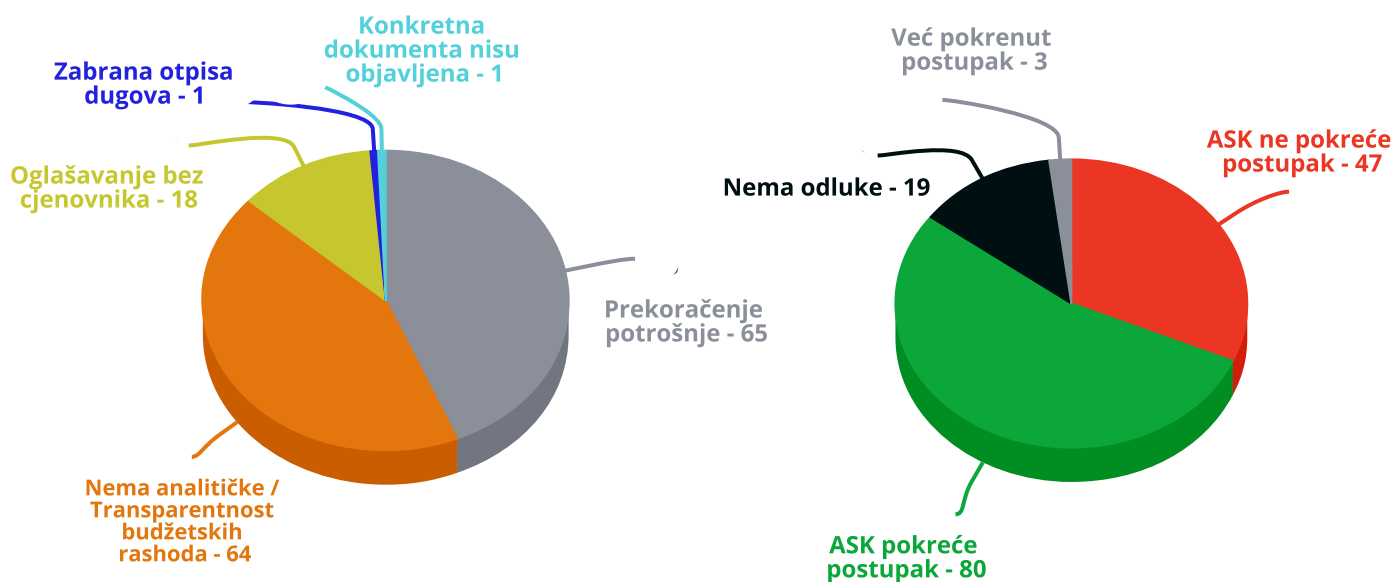
U toku predizborne kampanje Agencija je provjeravala poštovanje zakonskih ograničenja potrošnje kod samo 1% obveznika zakona kod kojih je izvršila neposredan nadzor. Tek nakon izbora iz te institucije navode da su prikupili podatke na osnovu kojih sprovode kontrolu upotrebe državnih sredstava u predizbornom periodu.

Agencija obesmišljava svoju preventivnu ulogu i kašnjenjem u postupanju omogućava kršenje zakonskih normi. U konkretnom primjeru ASK je unaprijed informisan o planovima za oslobađanje plaćanja dadžbina uoči održavanja lokalnih izbora, ali je postupak pokrenut tek nakon što je ta odluka donešena i nakon održavanja izbora.

Fokus ovog dijela analize je na postupanju Agencije za sprječavanje korupcije (ASK) koja je prioritetno zadužena za kontrolu i nadzor nad sprovođenjem Zakona kojim se reguliše finansiranje političkih subjekata i izbornih kampanja.

MANS je vršio monitoring ispunjavanja obaveza obveznika Zakona i **podnio skoro 150 inicijativa** za pokretanje postupaka zbog kršenja odredbi koje se tiču:

- Ograničenja upotrebe državnih sredstava (član 38 stav 1 i stav 5);
- Transparentnosti budžetskih rashoda (član 41 stav 1);
- Troškova izborne kampanje (član 16 stav 6) i
- Zabrane otpisa dugova (član 42 stav 3).

Od ukupnog broja podnijetih prijava, **ASK je pokrenula postupke u 54% slučajeva**, odbacila 31%, dok za skoro 13% još uvijek nije donijeta odluka. Ni u jednom slučaju ASK nam nije omogućio da, kao podnosioci inicijativa učestvujemo u upravnom postupku.

Osnov kršenja	Član na koji se odnosi	Podnijetih prijava	ASK pokreće postupak	ASK ne pokreće postupak	Već pokrenut postupak	Nema odluke
Nisu objavljeni podaci o potrošnji / Transparentnost budžetskih rashoda	38 stav 5 + 41 stav 1	64	48	11	3	2
Prekoračenje potrošnje	38 stav 1	65	26	30		9
Oglašavanje bez cjenovnika	16 stav 6	18	5	5		8
Zabrana otpisa dugova	član 42 stav 3	1	1			
ASK ne objavljuje konkretna dokumenta	46 stav 5	1		1		
UKUPNO:		149	80	47	3	19

Tabela 10: Pregled podnešenih prijava po vrstama kršenja odredbi ZFPSIK

Konkretne studije slučajeva koje ukazuju na probleme u sprovođenju zakona od strane ASK-a su date u nastavku.

B.1. Neaktivni linkovi: podataka o državnoj potrošnji ima, a nema

Uprkos zakonskoj obavezi, Agencija ne objavljuje podatke o potrošnji koje su joj dostavile institucije, već samo linkove ka sajtovima organa vlasti, na kojima bi ti podaci trebali da budu objavljeni. Takvu praksu ASK je zadržala i u toku cyber napada kada sajtovi većine državih organa nisu bili u funkciji.

Članom 38 stav 5 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja propisano je da sve budžetske potrošačke jedinice dostavljaju ASK-u analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu. Članom 46 stav 5, Agencija je obavezana da objavljuje analitičke kartice koje joj institucije dostavljaju na svojoj internet prezentaciji.

Portal Vlade Crne Gore, a time i sajtovi svih ministarstava i mnogih drugih organa na centralnom nivou, nisu bili u funkciji skoro mjesec dana, od sredine avgusta do sredine septembra. [24] Stoga pristup sajtovima organa koji su obveznici Zakona i podacima o njihovoj potrošnji nije bio moguć. Stoga je MANS od ASK-a zatražio da podatke koje dobija od institucija objavi na svom sajtu u skladu sa obavezama propisanim članom 46 stav 5 Zakona. [25]

Imajući u vidu obim dostavljene dokumentacije, predložili smo da Agencija prioritsetno objavi izvode iz državnog trezora, a koje je dužno da joj dostavi i objavi Ministarstvo finansija [26], a posebno budžetske rezerve koja je ranije bila predmet brojnih sumnji u izborne zloupotrebe, čiji sajt nije u funkciji.

Agencija nas je obavijestila da se na njenom sajtu nalaze traženi podaci [27], iako je u pitanju samo tabela sa linkovima ka sajtovima državih organa koji u tom trenutku nisu bili u funkciji, a ne sama dokumenta. [28]

OPŠTINA/ORGAN VLASTI	2-7.08	8-14.08	15-21.08	22-28.08	29.08-4.09	5-11.09	12-18.09	19-25.09	26.09-2.10
OPŠTINA BUDVA									
Predsjednik opštine i Služba predjednika opštine	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba glavnog administratora	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Predsjednik skupštine i Služba Skupštine	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba za javne nabavke	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba za naplatu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba zaštite i spašavanja	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Kancelarija za borbu protiv korupcije	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba menadžera	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba za unutrašnju reviziju	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba Glavnog gradskog arhitekta	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Uprava lokalnih javnih prihoda	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za zaštitu imovine	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za lokalnu samoupravu	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za društvene djelatnosti	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za finansije	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za privredu	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za komunalno-stambene poslove	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za investicije	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za planiranje i održivi razvoj	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Komunalna inspekcija i komunalna polica	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Centar za informacione tehnologije	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Grad teatar"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Muzeji i galerija"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Narodna biblioteka"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Turistička organizacija	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ Dom zdravlja	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sud za prekršaje	DA	DA	DA	NE	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Druga osnovna škola"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Škola V. Jovanović-Miloš"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Srednja mladošnja škola „Ornili koš“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Škola za osnovno muzičko obrazovanje"	DA	DA	DA	NE	DA	DA	DA	DA	DA
UJ OS „Stefan Mitrović-Ljubila“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ OS „Mirko Srrentić“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
OPŠTINA DANILOVGRAD	2-7.08	8-14.08	15-21.08	22-28.08	29.08-4.09	5-11.09	12-18.09	19-25.09	26.09-2.10
Služba Predjednika	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba Skupštine	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba glavnog administratora	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za lokalnu samoupravu i društvene djelatnosti	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Uprava lokalnih javnih prihoda	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za planiranje prostora i održivi razvoj	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za komunalno-stambene poslove i saobraćaj	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za imovinu i investicije	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba za unutrašnju reviziju	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba komunalne policije	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba zaštite i spašavanja	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ Centar za kulturu	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ Umjetnička kolonija	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Opštinska organizacija Crvenog krsta	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslim lica sa invaliditetom	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ "Policijska akademija"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	DA
Turistička organizacija	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ Centar za socijalni rad	DA	DA	DA	DA	NE	NE	NE	NE	NE
UJ Dom zdravlja „Dimirija-Dika Marenić“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Donovni sud	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
UJ OS „Milosav Koljenić“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ OS „Vuko Lovović“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ Gimnazija „Petar i Petrowić Njegoš“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJU „Irena Radović“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ OS „Njegoš“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
UJ OS „Blazo Mraković“"	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
GLAVNI GRAD PODGORICA	2-7.08	8-14.08	15-21.08	22-28.08	29.08-4.09	5-11.09	12-18.09	19-25.09	26.09-2.10
Služba za ostvarivanje izvrsne funkcije Gradonačelnika	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za finansije	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za socijalno stvaranje	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za lokalnu samoupravu	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za planiranje prostora i održivi razvoj	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat komunalne poslove	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za kulturu i sport	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za podršku biznis zajednici	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za podršku poljoprivredi	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sekretarijat za saobraćaj	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Služba glavnog administratora	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA

Tabela objavljena na web portalu ASK-a - analitičke kartice

[24] <https://www.portalanalitika.me/clanak/internet-stranica-vlade-ponovo-u-funkciji> .

[25] <https://mans.co.me/zbo-g-hackerskog-napada-nema-podataka-o-potrosnji-budzeta-ask-da-objavi-sve-informacije/> .

[26] član 41 stav 1 Zakona.

[27] https://www.antikorupcija.me/media/documents/Izvodi_iz_dr%5C%BEavnog_trezora_i_bud%5C%BEetska_rezerva_1.8_4.9.22.pdf .

[28] https://www.antikorupcija.me/media/documents/ANALITICKE_ZA_OBJAVU_CiltXth.pdf .

Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

N.V.O. "MANS"
Broj 135
Podgorica, 23. 09. 2022. god.

Broj:UPI-02-03-412/2-2022

Agencija za sprječavanje korupcije na osnovu člana 56 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl.list CG“, br.3/2020 i 38/2020) odlučujući po prijavi broj UPI 02-03-412/2022 od 12.09.2022.godine, podnijetoj protiv Agencije za sprječavanje korupcije, zbog kršenja člana 46 stav 5 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, dana 19.09.2022.godine donijela je

O D L U K U

O nepokretanju postupka protiv Agencije za sprječavanje korupcije, radi utvrđivanja povrede člana 46 stav 5 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, jer su Izvod iz državnog trezora pojedinačnih institucija i analitičke kartice o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve u izbornom periodu objavljene na internet stranici Agencije za sprječavanje korupcije https://www.antikorupcija.me/media/documents/Izvodi_iz_dr%C5%BEavnog_trezaora_i_bud%C5%BEetska_rezerva_1.8_4.9.22.pdf.

O b r a z l o ž e n j e

Agenciji za sprječavanje korupcije je podnesena prijava, zavedena pod brojem UPI 02-03-412/2022 od 12.09.2022.godine, kojom je zatraženo da se pokrene postupak u skladu sa ovlaštenjima propisanim zakonom i da se utvrdi kršenje člana 46 stav 5 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. U prijavi se navodi da je Agencija za sprječavanje korupcije nije objavila Izvod iz državnog trezora pojedinačnih institucija i analitičke kartice o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve u izbornom periodu, što predstavlja moguće kršenje člana 46 stav 5 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Agencija za sprječavanje korupcije je Izvod iz državnog trezora pojedinačnih institucija i analitičke kartice o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve u izbornom periodu objavila na svojoj internet stranici https://www.antikorupcija.me/media/documents/Izvodi_iz_dr%C5%BEavnog_trezaora_i_bud%C5%BEetska_rezerva_1.8_4.9.22.pdf

Shodno članu 56 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, a na osnovu izloženog, odlučeno je kao u izreci ove odluke.

POMOĆNICA DIREKTORICE
Nina Paović

Kralja Nikole 27/V
Podgorica
Crna Gora

Agencija za sprječavanje korupcije

+382 20 44 77 02
kabinet@antikorupcija.me
www.antikorupcija.me

Odgovor Agencije za sprječavanje korupcije na podnešenu prijavu NVO MANS-a

B.2. Tolerisanje kašnjenja sa objavom podataka o potrošnji

ASK je odbacivao prijave protiv institucija koje su kasnile sa objavljivanjem podataka o potrošnji u toku izborne kampanje. U tome je prednjačilo Ministarstvo finansija koje Zakon obavezuje da te podatke učini dostupnim javnosti svake nedelje. Tu zakonsku obavezu nije na vrijeme ispunilo još 18 državnih organa.

Povodom tih kršenja odredbi Zakona, MANS je uputio ASK-u ukupno 64 inicijative za pokretanje postupaka, kako protiv državnih organa tako i organa lokalne samouprave Glavnog Grada. [29]

ASK je za 48 prijava donio odluku o pokretanju postupka, pri čemu je 11 odbacio, dok je za tri prijave zaključeno da je prethodno već pokrenut postupak po istom osnovu. Za dvije inicijative ASK nam nije dostavio odluku do zaključenja izvještaja.

Sve odluke o nepokretanju postupaka odnose se na institucije koje su objavile podatke o potrošnji nakon podnijetih prijava od strane MANS-a.

Naziv institucije	Broj prijava
Ministarstvo finansija	11
Glavni grad Podgorica	4
Ministarstvo kapitalnih investicija	3
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	3
Ministarstvo zdravlja	3
Ministarstvo prosvjete	3
Ministarstvo odbrane	3
Ministarstvo unutrašnjih poslova	3
Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	3
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	3
Ministarstvo vanjskih poslova	3
Ministarstvo evropskih poslova	3
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	3
Ministarstvo sporta i mladih	3
Uprava policije	3
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	2
Ministarstvo ekonomskog razvoja	2
Ministarstvo javne uprave	2
Ministarstvo kulture i medija	2
Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	2
UKUPNO:	64

Tabela 11: Podnijete prijave zbog neobjavlivanja potrošnje (38, stav 5 i 41 stav 1)

Osnov kršenja	Član na koji se odnosi	UKUPNO podnijetih prijava	Odluka ASK – pokreće postupak	Odluka ASK – ne pokreće postupak	Odluka ASK - već pokrenut postupak	Odluka ASK - nema
Nema analitičkih kartica / Transparentnost budžetskih rashoda (pregled potrošnje budžetske rezerve / izborni izvještaj)	38, stav 5 i 41 stav 1	64	48	11	3	2

[29] Glavni grad je u svim slučajevima objavio analitičke istog dana kada je poslata prijava (ukupno četiri prijave).

B.3. Suspendovanje zakonskih ograničenja javne potrošnje

Agencija je ocijenila da institucije nisu bile obavezne da u toku avgusta i oktobra 2022. godine poštuju ograničenja o potrošnji javnih fondova, iako Zakon zabranjuje povećanje mjesečnih troškova od dana raspisivanja do dana održavanja izbora.

Izbori su raspisani 2. avgusta a održani su 23. oktobra 2022. godine. Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja u članu 38. budžetskim potrošačkim jedinicama **“zabranjuje mjesečnu potrošnju veću od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora”**.

MANS je analizom budžeta utvrdio prekoračenje potrošnje u avgustu kod 19 državnih i pet institucija na lokalnom nivou, u septembru kod 28 državnih i pet lokalnih, a od 01. do 23. oktobra, kada su izbori održani, prosječnu potrošnju je prekoračilo šest državnih i dvije lokalne institucije. [30]

Međutim, **ASK je ocijenila da ograničenje ne stupa na snagu od dana raspisivanja izbora, nego od prvog narednog kalendarskog mjeseca**. Kako su izbori raspisani 2. avgusta, mišljenje ASK-a je bilo da se zabrana odnosi tek na potrošnju budžeta u septembru. [31]

ODLUKU

O nepokretanju postupka protiv Direkcije za imovinu Glavnog grada Podgorice, radi utvrđivanja povrede člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

O b r a z l o ž e n j e

Agenciji za sprječavanje korupcije je podnesena prijava, zavedena pod brojem UPI 02-03-665/2022 od 20.10.2022.godine, kojom je zatraženo da se pokrene postupak u skladu sa ovlaštenjima propisanim zakonom i da se utvrdi kršenje člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. U prijavi se navodi da je Direkcija za imovinu Glavnog grada Podgorice imala uvećanu mjesečnu potrošnju za oktobar 2022. godine u odnosu na zakonom propisano ograničenje za 17.249,73 eura, što predstavlja kršenje člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Članom 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja propisano je da je državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim Državnoj izbornoj komisiji i opštinskim izbornim komisijama, zabranjena mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora.

Imajući u vidu činjenicu da su lokalni izbori održani 23. oktobra 2022. godine, to se zabrana iz člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja ne može odnositi na mjesec oktobar 2022. godine, pa nema mjesta pokretanju postupka radi utvrđivanja kršenja predmetnog člana.

Shodno članu 56 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, a na osnovu izloženog, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

DIREKTORICA
Jelena Perović

Kralja Nikole 27/V
Podgorica
Crna Gora

Agencija za sprječavanje korupcije

+382 20 44 77 02
kabinet@antikorupcija.me
www.antikorupcija.me

ODLUKU

O nepokretanju postupka protiv Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, radi utvrđivanja povrede člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

O b r a z l o ž e n j e

Agenciji za sprječavanje korupcije je podnesena prijava, zavedena pod brojem UPI 02-03-466/2022 od 11.10.2022.godine, kojom je zatraženo da se pokrene postupak u skladu sa ovlaštenjima propisanim zakonom i da se utvrdi kršenje člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. U prijavi se navodi da je Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u avgustu 2020. godine imala rast potrošnje u odnosu na zakonom propisano ograničenje za 60%, što nedvosmisleno ukazuje na kršenje člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Članom 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja propisano je da je državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim Državnoj izbornoj komisiji i opštinskim izbornim komisijama, zabranjena mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, osim u slučajevima vanrednog stanja, u skladu sa zakonom.

Imajući u vidu činjenicu da su izbori raspisani 02.08.2022. godine, a da obaveze iz člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja počinju teći 03.08.2022. godine, to se zabrana iz člana 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja ne može odnositi na mjesec avgust, pa nema mjesta pokretanju postupka radi utvrđivanja kršenja predmetnog člana.

Kralja Nikole 27/V
Podgorica
Crna Gora

Agencija za sprječavanje korupcije

+382 20 44 77 02
kabinet@antikorupcija.me
www.antikorupcija.me

Odluke Agencije za sprječavanje korupcije na prijave NVO MANS-a za prekoračenje potrošnje (avgust i oktobar)

Dodatno, ASK je odlučila da se ograničenja potrošnje **ne mogu odnositi ni na oktobar** [32], obzirom da su izbori održani 23. oktobra.

[30] <http://mans.co.me/uoci-izbora-drzavne-institucije-ponovo-krse-zakon-zzzcg-potrosio-million-eura-vise-od-dozvoljenog/>,

<http://mans.co.me/vise-organa-glavnog-grada-povecalo-potrosnju-u-susret-izborima/>

[31] Pokrenuti svi postupci za inicijative koje se odnose na potrošnju u septembru mjesecu (samo za tri nije dostavljena odluka još uvijek), osim za Ministarstvo finansija, prosvjeté, rada i socijalnog staranja i kulture i medija. Detaljnije u studiji slučaja 3: Primjeri Zakona ne važi za sve državne organe.

[32] U trenutku pisanja analize dostavljene odluke ASK-a o nepokretanju postupka za dvije inicijative koje su se odnosile na organe Glavnog grada i prekoračenje potrošnje u periodu od 01.10 – 23.10.2022.

B.4. (Dis)kontinuitet organa kao prepreka za sprovođenje zakona

Prema tumačenju ASK-a, institucije čije nadležnosti su promijenjene u periodu od šest mjeseci prije održavanja izbora nemaju obavezu da poštuju zakonska ograničenja potrošnje, jer ona ne mogu biti utvrđena.

Lokalni izbori su raspisani 3. avgusta 2022., pa se šestomjesečni prosjek potrošnje prije raspisivanja tih izbora računa od februara. Taj period uključuje dvije Vlade, jer je aktuelna 43. Vlada izabrana 28. aprila 2022. godine. Ta Vlada ima više Ministarstava od prethodne, pa su i njihove nadležnosti drugačije.

Tako je 42. Vlada imala Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, dok su kod 43. Vlade te nadležnosti podjeljene na četiri ministarstva: Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo nauke, Ministarstvo kulture i medija, kao i Ministarstvo sporta i mladih.

Kako bi utvrdili prosjek potrošnje tih institucija, analizirali smo budžetske stavke, a posebno rebalans budžeta kojim je napravljena jasnija veza između tih organa.

Međutim, po našoj inicijativama protiv Ministarstva prosvjete ASK je odlučila da ne može utvrditi kolika je bila njihova prosječna potrošnja u periodu od šest mjeseci prije raspisivanja izbora, pa da iz tih razloga ne može pokrenuti postupak.

Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

Broj: 222
Podgorica, 03. 11. 2022. go

Broj:UPI-02-03-517/2-2022

Agencija za sprječavanje korupcije na osnovu člana 56 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl.list CG“, br.3/2020 i 38/2020) odlučujući po prijavi broj UPI 02-03-517/2022 od 18.10. 2022.godine, podnijetoj protiv Ministarstva prosvjete zbog kršenja člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, dana 25.10.2022.godine donijela je

ODLUKU

O nepokretanju postupka protiv Ministarstva prosvjete, radi utvrđivanja povrede člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

O b r a z l o ž e n j e

Agenciji za sprječavanje korupcije je podnesena prijava, zavedena pod brojem UPI 02-03-517/2022 od 18.10.2022.godine, kojom je zatraženo da se pokrene postupak u skladu sa ovlašćenjima propisanim zakonom i da se utvrdi kršenje člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. U prijavi se navodi da je Ministarstvo prosvjete imalo mjesečnu potrošnju u periodu od šest mjeseci prije raspisivanja izbora u iznosu od 17.931,903 eura, a da je u septembru 2020. godine ukupno potrošeno 30.869,791 euro, što je razlika od 12.937,889 eura, odnosno imalo je rast potrošnje u odnosu na zakonom propisana ograničenja za 72%, što nedvosmisleno ukazuje na kršenje člana 38 stav 1 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Imajući u vidu činjenicu da su izbori raspisani 02.08.2022. godine, a da se Ministarstvo prosvjete formiralo 28.04.2022. godine, to se ne može utvrditi prosječna mjesečna potrošnja u periodu šest mjeseci prije raspisivanja izbora, pa nema mjesta pokretanju postupka radi utvrđivanja kršenja predmetnog člana.

Shodno članu 56 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, a na osnovu izloženog, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

DIREKTORICA
Jelena Perović

B.5. Do izbora kontrolisali 1 % obveznika

Agencija je prvo tvrdila da nema sistem praćenja upotrebe državnih sredstava u predizbornom periodu, već provjerava da li organi poštuju zakonske limite samo u slučajevima kada vrši direktan nadzor u prostorijama određene institucije. Takav nadzor vršila je kod samo 1% obveznika zakona u toku predizborne kampanje. Tek nakon izbora, iz ASK-a navode da su prikupili podatke o ranijoj potrošnji obveznika na osnovu kojih sprovode kontrolu.

Tražili smo od ASK-a [33] da nam dostavi sve planove potrošnje usvojene početkom ove fiskalne godine od strane državnih i lokalnih budžetskih jedinica, koji su dostavljeni Agenciji u cilju kontrolisanja prosječne mjesečne potrošnje u skladu sa limitima propisanim članom 38 Zakona.

Tim članom je propisano da je u izbornom periodu budžetskim korisnicima zabranjena veća potrošnja od prosjeka u prethodnih šest mjeseci, odnosno od iznosa određenog planom potrošnje, kada se izbori održavaju u prvoj polovini godine. [34]

Lokalni izbori su bili zakazani početkom godine, a nije nego što su odloženi za jesen, ASK je mogao pratiti da li institucije poštuju zakonska ograničenja na osnovu planova potrošnje.

Međutim, ASK je odgovorio da te podatke ne posjeduje, već kontrolu vrši direktno kod subjekta nadzora:

“Agencija za sprječavanje korupcije nije u posjedu tražene informacije, budući da ista vrši **nadzor direktno kod subjekata nadzora nad primjenom člana 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG br. 3/20 i 38/20), iz kojeg razloga nije nužno pribavljanje planova potrošnje kod Ministarstva i lokalnih organa javnih prihoda.**

[33] MANS zahtjev broj: 139134, od dana 21.04.2022. godine.

[34] Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, član 38:

“Državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim Državnoj izbornoj komisiji i opštinskim izbornim komisijama, zabranjena je mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, osim u slučajevima vanrednog stanja, u skladu sa zakonom.
Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko se izbori održavaju u prvoj polovini godine zabranjena je mjesečna potrošnja budžetskim potrošačkim jedinicama veća od iznosa određenih mjesečnim planom potrošnje koji utvrdi Ministarstvo ili organ lokalne uprave na početku fiskalne godine. Zabrana iz stava 1 ovog člana odnosi se i na, pravna lica koja vrše javna ovlaštenja, odnosno djelatnost od javnog interesa na osnovu ugovora sa nadležnim organom i na privredna društva koja su u vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje prevencija i spriječavanje korupcije.
Izuzetno od stava 1 ovog člana državnim ustanovama za obavljanje poslova socijalne i dječje zaštite i državnim i lokalnim organima nadležnim za poslove poljoprivrede, zabranjena je mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u posljednjih šest mjeseci prethodne godine. Sve budžetske potrošačke jedinice, na državnom i lokalnom nivou, su dužne da, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, sedmodnevno na svojoj internet stranici objavljuju analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu i dostavljaju ih radnom tijelu Skupštine nadležnom za poslove antikorupcije (u daljem tekstu: Odbor) i Agenciji.”

Broj: 02-03-1577/2

Na osnovu čl. 30 st. 1 u vezi čl. 13 Zakona o slobodnom pristupu informacijama (Sl. list CG, br. 44/12 i 30/17) i čl. 18 Zakona o upravnom postupku (Sl. list CG br. 37/17), odlučujući o zahtjevu Mansa za slobodan pristup informacijama, Agencija za sprječavanje korupcije dana 4.5.2022. donijela je:

R J E Š E N J E

Odbija se, zbog neposjedovanja tražene informacije, zahtjev za pristup informaciji kopiji svih planova potrošnje usvojenih početkom ove fiskalne godine od strane državnih i lokalnih budžetskih jedinica dostavljenih Agenciji za sprječavanje korupcije a sve u cilju kontrolisanja prosječne mjesečne potrošnje u skladu sa limitima propisanim članom 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Obrazloženje

Mans je predao Agenciji za sprječavanje korupcije zahtjev broj 02-03-1577-22 za slobodan pristup informacijama dana 21.4.2022. godine, kojim se traži pristup informaciji kopiji svih planova potrošnje usvojenih početkom ove fiskalne godine od strane državnih i lokalnih budžetskih jedinica dostavljenih Agenciji za sprječavanje korupcije a sve u cilju kontrolisanja prosječne mjesečne potrošnje u skladu sa limitima propisanim članom 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Postupajući po predmetnom zahtjevu Agencija je odlučila kao u dispozitivu, a ovo iz sljedećih razloga:

Agencija za sprječavanje korupcije nije u posjedu tražene informacije, budući da ista vrši nadzor direktno kod subjekata nadzora nad primjenom člana 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG br. 3/20 i 38/20) iz kojeg razloga nije nužno pribavljanje planova potrošnje kod Ministarstva i lokalnih organa javnih prihoda.

*Odgovor Agencije za sprječavanje korupcije
od dana 04.05.2022. na zahtjev NVO MANS-a*

Zakonom je propisano da o rezultatima kontrole Agencija sačinjava zapisnik, koji "obavezno objavljuje na internet stranici Agencije". [35]

Sudeći po sajtu ASK-a, ta institucija je u toku kampanje za lokalne izbore sprovela ukupno 16 kontrola, od kojih se šest odnosi na političke partije, a samo 10 na institucije koje su obvezne da poštuju član 38.

Pošto prema podacima Agencije postoji 878 obveznika zakona koji objavljuju analitičke kartice o svojoj potrošnji [36], pa se na njih i odnosi zakonska odredba o ograničenju potrošnje, samo oko 1 % je bilo predmet kontrole poštovanja tih zabrana.

[35] Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, član 5, stav 2.

[36] https://www.antikorupcija.me/media/documents/ANALITICKE_ZA_OBJAVU_CILTxth.pdf.

O Nama Biblioteka Javni registri Korisnički servisi Kontakt

Pretraga...

ASK Agencija za sprječavanje korupcije

Sukob interesa Politički subjekti Integritet Lobiranje Zviždači Analiza propisa Međunarodna saradnja SPI Savjet Agencije Izvještaji o radu Prikaži sve stavke

početna > politički subjekti

zapisnici oktobar 2022

Zapisnici oktobar 2022

pretraga

Pretraži sadržaj strane...
Događaj

Zapisnik o izvršenoj kontroli-Koalicija Za budućnost Podgorice	datum: 28.10.2022. objavljen: 28.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Opština Budva	datum: 28.10.2022. objavljen: 28.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Pokret Evropa sad	datum: 28.10.2022. objavljen: 28.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Opština Kolasin	datum: 28.10.2022. objavljen: 28.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Opština Plav	datum: 28.10.2022. objavljen: 28.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli - Glavni grad Podgorica	datum: 21.10.2022. objavljen: 21.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli - Socijalistička narodna partija	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Demokratska partija socijalista	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-JU OŠ Sutjeska Podgorica	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.

Ukupno: 16 datum dokumenta

1 2

O Nama Biblioteka Javni registri Korisnički servisi Kontakt

Pretraga...

ASK Agencija za sprječavanje korupcije

Sukob interesa Politički subjekti Integritet Lobiranje Zviždači Analiza propisa Međunarodna saradnja SPI Savjet Agencije Izvještaji o radu Prikaži sve stavke

početna > politički subjekti

zapisnici oktobar 2022

Zapisnici oktobar 2022

pretraga

Pretraži sadržaj strane...
Događaj

Zapisnik o izvršenoj kontroli-JU SMŠ Danilo Kiš Budva	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-JU OŠ Marko Miljanov Podgorica	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Gradanski pokret URA	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli -Demokratska Crna Gora	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-JU OŠ Drago Milović Tivat	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.
Zapisnik o izvršenoj kontroli-Opština Tivat	datum: 14.10.2022. objavljen: 14.10.2022.

Ukupno: 16 datum dokumenta

1 2

Izvod sa sajta ASK-a sa podacima o zapisnicima o kontroli finansiranja lokalnih izbora, pristupljeno 2. decembra 2022 godine

U saopštenju koje je objavila 1. novembra 2022., nakon održanih lokalnih izbora, ASK je navela:

“U okviru kontrole poštovanja ograničenja upotrebe državnih sredstava, Agencija je prikupila podatke o mjesečnoj potrošnji svih budžetskih jedinica, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou. U toku je postupak provjere tih podataka, nakon čega će rezultati biti javno dostupni.” [37]

[37] <https://www.antikorupcija.me/me/dogadjaji/2208091317-lokalni-izbori-oktobar-2022/2211011053-toku-kontrola-mjesecne-potrosnje-svih-budžetskih-jedinica-izbornoj-kampanji/>

B.6. Neažurnost ASK-a dovela do kršenja zakona

Zahvaljujući neažurnosti Agencije da postupi po podnijetoj inicijativi, Glavni grad je donio odluku kojom je zadrugu zdravstvenih radnika oslobodio plaćanja dadžbina uoči održavanja lokalnih izbora. Iako je MANS obavijestio Agenciju o tim planovima, ona je tek nakon izbora pokrenula postupak za utvrđivanje povrede zakona.

Gradonačelnik Podgorice je objavio na svom Facebook profilu da će se na sjednici opšinskog Parlamenta zakazanoj za 19. oktobar naći odluka o oslobađanju Stambene zadruge "Zdravstvo" obaveze plaćanja naknade za komunalno opremanje zemljišta na kojem će se graditi zgrada za zdravstvene radnike. Na ovaj način Glavni grad se odriče značajnih prihoda.

Ivan Vuković
October 6 · 🌐

Zahvaljujući podršci [Glavni grad Podgorica](#), ZDRAVSTVENI RADNICI rješavaju stambeno pitanje pod povoljnim uslovima!

Na sjednici Parlamenta Glavnog grada, zakazanoj za 19.10. naći će se i odluka o oslobađanju Stambene zadruge 'Zdravstvo' obaveze plaćanja naknade za komunalno opremanje parcele na kojoj će se graditi zgrada za zdravstvene radnike.

Na ovaj način, Glavni grad se odriče značajnog prihoda kako bi oni koji su, u vremenu coronne, sačuvali Crnu Goru, bili u prilici da riješe stambeno pitanje pod povoljnim uslovima.

I, na to sam veoma ponosan!

Hvala dr Djordju Suhiju, dr Sladjani Vujačić i Glavnom administratoru Vuksanu Vuksanoviću, koji su dali ogroman doprinos realizaciji ove inicijative.

Nastavljamo dalje...

See Translation

1. Prijedlog odluke o oslobađanju plaćanja naknade za komunalno opremanje zemljišta za katastarsku parcelu 281/2, list nepokretnosti br. 365 KO Podgorica II, u zahvatu DUP-a "Zagorič 3 i 4 – Zona 2";

Screenshot facebook stranice gradonačelnika Glavnog grada Ivana Vukovića, objavljeno dana 06.10.2022.

Članom 42 stav 3 Zakona nadležnim državnim i lokalnim organima, zabranjen je otpis obaveza po osnovu oprosta poreza na dodatu vrijednost, ostalih poreza i parafiskalnih dažbina, u periodu od raspisivanja izbora do dva mjeseca nakon utvrđivanja konačnih rezultata izbora.

MANS je dan nakon što je gradonačelnik objavio spornu objavu, 7. oktobra, podnio inicijativu ASK-u.

Iako je u inicijativi bilo navedeno da se usvajanje sporne odluke planira za 19. oktobar, Agencija je propustila priliku da djeluje preventivno, pa je tek 31. oktobra donijela odluku o pokretanju postupka radi utvrđivanja moguće povrede zakona. U međuvremenu je Skupština Glavnog grada usvojila spornu odluku, upravo na sjednici koju je najavio Gradonačelnik. [38]

[38] <http://skupstina.podgorica.me/2022/10/05/xxxviii-sjednica-19-oktobra-2022-godine-sa-pocetkom-u-1000-caso/> .

Takvim postupanjem Agencija, koja je pokrenula postupak tek nakon izbora umjesto da djeluje preventivno, obesmišljava zakon.

Ni do kraja novembra, skoro dva mjeseca nakon podnošenja prijave ASK nije utvrdio da li je prekršen zakon.

N.V.O. "MANS"
183
Broj
05. TT. 2022
Podgorica, _____ 20__ god.

Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

Broj:UPI-02-03-462/2-2022

Agencija za sprječavanje korupcije na osnovu člana 56 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl.list CG“, br.3/2020 i 38/2020) odlučujući po prijavi broj UPI 02-03-408/2022 od 01.09.2022.godine, podnijetoj protiv Glavnog grada Podgorica, zbog kršenja člana 42 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, dana 31.10. 2022.godine donijela je

O D L U K U

Pokreće se postupak protiv Glavnog grada Podgorice, radi utvrđivanja moguće povrede člana 42 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

O b r a z i o Ź e n j e

Agenciji za sprječavanje korupcije je podnesena prijava, zavedena pod brojem UPI 02-03-462/2022 od 07.10.2022.godine, kojom je zatraženo da se pokrene postupak u skladu sa ovlaštenjima propisanim zakonom i da se utvrdi kršenje člana 42 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. U prijavi se navodi da će se na XXXVIII sjednici (koja se održala 19. oktobra 2022. godine) biti razmatrana Odluka o oslabadanju plaćanja naknade za komunalno opremanje zemljišta za kat.parcelu 281/2, list nepokretnosti br.365 KO Podgorica III, u zahvatu DUP-a 3 i 4 – Zona 2, što predstavlja moguće kršenje člana 42 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Shodno članu 56 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, a na osnovu izloženog, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

DIREKTORICA
Jelena Perović

Kralja Nikole 27/V
Podgorica
Crna Gora

Agencija za sprječavanje korupcije

+382 20 44 77 02
kabinet@antikorupcija.me
www.antikorupcija.me

*Odluka Agencije za sprječavanje korupcije donešena 31.10.2022.
na prijavu NVO MANS-a*

B.7. Ograničenje kontrole rada ASK-a: tajni postupci pokrenuti zbog kršenja zakona

ASK proglašava tajnim informacije o postupcima koje pokreće zbog kršenja zakona, pozivajući se na zaštitu privatnosti državnih službenika, čime ograničava kontrolu svog rada.

Agencija je proglasila tajnim prekršajne prijave koje je pokrenula protiv odgovornih lica u organima vlasti zbog kršenja odredbi koje se odnose na zapošljavanja i ograničenja upotrebe državnih sredstava, kako bi zaštitila njihovu privatnost.

U odgovoru ASK-a se konstatuje da zahtjev za pokretanje prekršajnih postupaka sarži lične podatke lica na koje se odnosi i navodi da bi:

“...u slučaju brisanja podataka o identitetu izvršilaca prekršaja to vodilo odugovlačenju postupka i troškovima za stranku, bez koristi za ostvarivanje načela iz člana 2, člana 4 i člana 5 Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Identitet prekršioca je bitan element prekršaja i zahtijeva pokretanje prekršajnog postupka, te bi tražena informacija njegovim brisanjem suštinski prestala da bude zahtjev za pokretanje prekršaja, već bi postala neka druga informacija koja nije predmet zahtjeva za informacijama”.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama jasno predviđa da se dokumenta moraju učiniti javnim nakon uklanjanja ličnih podataka. Praksa drugostepenog organa za primjenu tog zakona, kao i suda pokazuje da su podaci o licima zaposlenim u državnoj administraciji javni, a da lične podatke predstavljaju matični broj, adresa stanovanja ili broj žiro računa. [39]

Dodatno, Zakon predviđa mogućnost organa da poduži rok za dostavljanje podataka ukoliko za to postoji adekvatno obrazloženje, ali to ne može biti osnov za odbijanje zahtjeva za informacijama.

Obrazloženje da bi se brisanjem ličnih podataka uništio sadržaj informacije ili bi se ona “pretvorila” u drugu informaciju koja nije predmet zahtjeva za informacijama je besmislena i iz razloga što se ne mogu brisati podaci o nazivima institucija u kojima su zaposlene osobe protiv kojih je pokrenut postupak, kao i zato što se u prekršajnim prijavama nalazi opis samog prekršaja i dokazi da je izvršen.

Suprotno tome, Mišljenjem broj 06-11-471-3/18 od 20. februara 2018. godine Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je konstatovano da objavljivanje podataka o podnijetim zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka na web sajtu Agencije za sprječavanje korupcije, bez saglasnosti lica na koje se podaci odnose, nije u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Polazeći od izloženog stanja stvari, donešena je odluka kao u dispozitivu, u skladu sa članom 29 stav 1 tačka 3 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, da će organ odbiti pristup informacijama ako postoji razlog iz člana 14 za ograničenje pristupa traženoj informaciji, na osnovu člana 14 stav 1 tačka 1 da organ vlasti može ograničiti pristup informaciji u interesu zaštite privatnosti od objelodanjivanja podataka koji su predviđeni zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka, a u vezi člana 2 i člana 10 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Član 30 Zakona o slobodnom pristupu informacijama propisuje da organ o zahtjevu za pristup informacijama odlučuje rješenjem kojim se dozvoljava pristup informaciji ili njenom dijelu (nakon izvršenog brisanja dijela kojem je ograničen pristup, po članu 24 ovog zakona) ili se zahtjev odbija. U konkretnom je riješeno kao u dispozitivu jer bi u slučaju brisanja podataka o identitetu izvršilaca prekršaja to vodilo odugovlačenju postupka i troškovima za stranku, bez koristi za ostvarivanje načela iz člana 2, člana 4 i člana 5 Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Identitet prekršioca je bitan element prekršaja i zahtijeva za pokretanje prekršajnog postupka, te bi tražena informacija njegovim brisanjem suštinski prestala da bude zahtjev za pokretanje prekršaja, već bi postala neka druga informacija koja nije predmet zahtjeva za pristup informacijama. Odnosno, postala bi samo statistika pravnih osnova za pokretanje prekršaja, o čemu se zainteresovana javnost svakako može upoznati kroz kvartalne izvještaje o radu Agencije i izvještaje o izvršenoj kontroli kampanje i nadzorom nad primene Zakona o finansiranju političkih subjekata izbornih kampanja.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba u roku od 15 dana od dana prijema Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

DIREKTORICA
Jelena Perović

Odgovor ASKA na zahtjev MANS-a, broj rješenja: 02-03-2151/3 od 27.10.2022.

[39] To je konstatovano i u odluci po žalbi koja se odnosila na Rudnik uglja, a navedena je u poglavlju koje se odnosi na državne firme.

ANEKSI

Aneks 1:

Raspoloživi podaci o ukupnoj potrošnji budžetskih korisnika u avgustu, septembru i oktobru 2022. godine, po korisnicima

Naziv korisnika budžeta / potrošnja	Prosječna	Avgust	Septembar	Oktobar
Agencija za investicije	42.582	38.327	46.931	44.178
Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja	23.624	4.353	77.476	17.771
Agencija za mirno rješavanje radnih sporova	24.299	18.095	25.409	18.561
Agencija za nacionalnu bezbjednost	531.795	552.670	532.403	538.753
Agencija za sprječavanje korupcije	112.718	81.354	114.321	147.159
Agencija za zaštitu konkurencije	41.859	35.146	38.017	46.443
Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	59.093	44.046	63.395	72.976
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	198.568	563.614	270.429	461.523
Centar za alternativno rješavanje sporova	21.558	36.016	17.896	18.628
Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	34.522	18.190	39.046	29.662
Centar za stručno obrazovanje	48.489	34.010	44.455	61.351
Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	139.216	69.366	99.753	111.907
Crveni krst Crne Gore	26.736	22.917	22.917	22.917
Direkcija za zaštitu tajnih podataka	24.044	23.079	24.035	23.909
Državna izborna komisija	34.949	14.025	44.303	28.137
Državna revizorska institucija	151.988	140.879	169.802	149.226
Državni arhiv	134.641	163.081	131.160	134.215
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	37.571.995	38.357.018	38.374.347	53.926.175
Fond rada	101.583	42.831	63.309	232.249
Fond za obeštećenje	331.577	52.861	153.301	38.867
Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	20.289	13.319	23.666	19.674
Fond za zdravstveno osiguranje	30.048.617	26.578.166	32.279.191	41.556.010
Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	371.450	231.497	311.789	502.102
Ispitni centar	63.976	31.793	92.597	74.865
Javno preduzeće Radio i Televizija Crne Gore	1.326.650	1.121.650	1.241.650	1.326.650
Kabinet Predsjednika Vlade	152.675	73.052	195.981	50.877
Komisija za koncesije	2.811	2.730	2.730	2.730
Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	28.326	25.766	29.044	11.749
Matica crnogorska	28.445	20.000	20.000	20.000

ANEKSI

Naziv korisnika budžeta / potrošnja	Prosječna	Avgust	Septembar	Oktobar
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	756.788	758.715	392.867	981.551
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	794.295	605.944	833.763	584.302
Ministarstvo evropskih poslova	42.948	100.853	173.293	132.938
Ministarstvo finansija	37.899.155	10.668.293	44.074.851	10.221.663
Ministarstvo javne uprave	689.435	481.478	395.100	2.467.549
Ministarstvo kapitalnih investicija	401.180	276.249	734.969	360.267
Ministarstvo kulture i medija	1.133.437	1.464.450	1.360.950	1.101.180
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	75.574	73.381	85.493	94.970
Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	146.109	30.337	1.751	32.474
Ministarstvo odbrane	3.399.584	3.599.974	3.044.302	3.716.175
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	2.964.559	1.833.586	4.487.507	5.731.455
Ministarstvo pravde	222.066	143.962	608.564	201.483
Ministarstvo prosvjete	17.931.903	15.879.756	30.869.791	8.524.529
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	11.699.123	12.598.707	14.972.942	14.725.912
Ministarstvo sporta i mladih	803.466	180.625	89.041	89.767
Ministarstvo unutrašnjih poslova	6.752.864	7.286.683	7.537.928	6.036.039
Ministarstvo vanjskih poslova	1.265.391	1.144.999	1.229.539	1.242.076
Ministarstvo zdravlja	222.446	191.519	154.509	132.386
Nacionalna komisija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željezničkog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća	3.819	3.539	3.658	4.653
Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	83.110	29.975	69.450	94.122
Regionalni ronilački centar za podvodno deminiranje i obuku ronilaca	33.051	-	69.973	17.008
Revizorsko tijelo	30.824	29.099	32.508	31.468
Savjet za građansku kontrolu rada policije	3.247	2.880	2.405	3.355
Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte	10.800	-	13.452	23.255
Sekretarijat za zakonodavstvo	26.022	23.855	24.104	30.332
Senat Prijestonice	4.158	4.694	7.859	6.174
Skupština Crne Gore	667.572	767.863	707.188	772.139
Služba Predsjednika Crne Gore	91.016	35.452	61.705	147.543
Službeni list Crne Gore	3.375	10.125	6.750	10.125

ANEKSI

Naziv korisnika budžeta / potrošnja	Prosječna	Avgust	Septembar	Oktobar
Socijalni savjet	4.277	4.720	4.390	6.274
Sudski savjet	2.337.160	969.102	3.595.563	2.392.392
Tužilački savjet	754.676	782.893	666.798	818.959
Uprava javnih radova	3.444.004	2.772.393	7.010.788	4.481.299
Uprava pomorske sigurnosti i upravljanjama lukama	85.064	73.153	85.170	92.463
Uprava prihoda i carina	1.258.522	1.217.608	1.230.431	1.148.824
Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	195.796	313.578	316.354	408.903
Uprava za inspeksijske poslove	396.067	407.107	403.412	403.115
Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	791.987	1.126.888	860.207	928.415
Uprava za kadrove	103.993	64.433	80.552	122.414
Uprava za katastar i državnu imovinu	3.094.233	2.127.366	2.641.508	1.607.795
Uprava za saobraćaj	9.847.608	4.673.301	6.163.646	4.739.993
Uprava za saradnju sa dijasporom - iseljenicima	24.094	50.609	15.341	106.750
Uprava za sport i mlade	19.869	-	-	-
Uprava za statistiku	161.628	146.037	170.811	140.857
Uprava za šume	399.276	148.448	580.032	181.761
Uprava za ugljovodonike	10.835	14.972	14.159	10.376
Uprava za vode	11.753	23.316	34.882	16.532
Uprava za zaštitu kulturnih dobara	39.086	30.812	64.727	44.304
Uprava za željeznice	1.580.182	1.874.934	3.397.541	1.070.815
Ustavni sud Crne Gore	75.789	57.561	60.386	60.589
Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore	67.313	50.060	51.476	55.100
Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	53.111	53.598	54.908	63.544
Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	107.940	96.205	111.435	101.789
Zavod za metrologiju	54.775	54.974	55.429	65.645
Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu	20.771	15.744	19.847	17.206
Zavod za školstvo	87.541	127.786	81.648	71.527
Zavod za zapošljavanje	4.039.565	5.165.866	4.900.697	4.263.115
Nepoznat	62.084	181.010	205.362	306.892
UKUPNO	188.985.389	149.261.324	219.473.065	180.933.803

ANEKSI

Aneks 2:

Raspoloživi podaci o ukupnoj potrošnji budžetskih korisnika u avgustu, septembru i oktobru 2022. godine, po vrstama troškova

Vrsta troška / potrošnja	Prosječna	Avgust	Septembar	Oktobar
Administrativni materijal	255.979	724.539	381.030	399.555
Advokatske, notarske i pravne usluge	114.396	441.886	478.095	192.200
Bankarske usluge i negativne kursne razlike	346.490	214.153	219.148	357.982
Boračko-invalidska zaštita	394.725	423.570	414.223	418.010
Dječiji dodaci	1.773.560	1.792.260	1.772.992	1.827.138
Dodaci	130.471	135.685	133.748	139.972
Doprinosi na teret poslodavca	3.491.399	3.432.243	3.485.026	3.415.054
Doprinosi na teret zaposlenog	6.206.096	6.116.771	6.196.365	6.294.899
Doprinosi za zdravstvenu zaštitu penzionera	-	-	-	-
Garantovane zarade	66.776	17.850	24.300	29.772
Invalidska penzija	4.976.864	5.139.149	5.114.573	8.017.786
Investiciono održavanje	59.531	55.496	724.834	58.242
Ishrana djece u predškolskim ustanovama	27.778	103.766	102.303	54.550
Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	1.044.765	990.681	1.332.834	1.066.083
Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka	90.482	107.931	59.251	172.256
Izdaci za građevinske objekte	2.624.438	1.686.421	3.057.846	2.097.713
Izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja	8.291.973	4.391.007	4.330.866	3.448.695
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	-	-	-	-
Izdaci za lokalnu infrastrukturu	1.240.264	908.310	3.100.799	2.051.291
Izdaci za opremu	973.133	525.134	2.767.438	2.976.319
Izdaci za uređenje zemljišta	80.324	110.269	53.600	284.189
Izdaci za zalihe	6.935	1.663	25.307	23.087
Izdržavanje štíćenika u domovima	300.104	291.388	288.811	304.466
Izrada i održavanje softvera	686.561	561.475	314.400	1.284.654
Jubilarne nagrade	28.680	74.937	8.571	19.671
Kamate nerezidentima	5.311.904	584.425	13.293.670	512.257
Kamate rezidentima	1.096.015	220.742	74.730	295.419
Kazne	129	14	14	14
Komunalne naknade	308.898	141.261	577.128	182.036
Komunikacione usluge	374.291	267.305	549.157	389.990

ANEKSI

Vrsta troška / potrošnja	Prosječna	Avgust	Septembar	Oktoabar
Konsultantske usluge, projekti i studije	2.205.428	1.866.260	1.634.003	2.287.039
Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama	443.705	95.114	52.804	191.264
Liječenje van Crne Gore	685.894	917.254	728.523	438.811
Liječenje van sistema javnih zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori	673.566	119.038	564.440	829.061
Materijal za posebne namjene	444.297	2.552.916	445.348	561.147
Materijal za zdravstvenu zaštitu	325.321	199.101	20.903	233.901
Materijalno obezbjeđenje porodice	756.310	733.126	725.633	752.525
Naknada za bolovanje preko 60 dana	530.382	596.127	537.820	650.763
Naknada za prevoz	38.587	32.322	31.401	36.917
Naknada za putne troškove osiguranika	320.688	455.416	425.783	156.914
Naknada za stanovanje i odvojeni život	182.467	167.991	181.152	156.820
Naknade	747.069	735.325	708.830	663.587
Naknade nezaposlenim licima	2.281.451	2.159.905	2.132.981	2.213.729
Neto zarade	33.173.540	30.950.003	45.144.465	22.666.236
Opštinski prizrez	203.219	157.910	206.654	201.230
Ortopedske sprave i pomagala	200.846	30.764	323.647	353.286
Osiguranje	285.596	176.326	162.781	170.405
Ostala prava	910.733	914.555	984.247	1.251.144
Ostala prava iz oblasti socijalne zaštite	2.312.532	4.024.173	4.024.597	4.014.558
Ostale naknade	1.035.878	948.258	1.201.800	1.054.231
Ostale pozajmice i krediti	982	350	-	-
Ostale subvencije	992.559	1.903.290	1.869.331	1.345.661
Ostale usluge	482.619	565.319	804.089	452.530
Ostali rashodi za materijal	27.574	14.429	3.770	55.949
Ostali transferi institucijama	2.561.705	3.752.429	4.202.810	1.686.933
Ostali transferi pojedincima	1.871.458	1.560.876	1.668.772	1.172.818
Ostalo	477.796	301.617	149.117	1.389.898
Otplata garancije finansijskim institucijama	83.333	-	-	-
Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	23.218.696	3.470.834	7.423.857	3.615.549
Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	3.671.675	2.374.634	722.146	2.482.187
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1.572.287	158.820	990.011	847.454

ANEKSI

Vrsta troška / potrošnja	Prosječna	Avgust	Septembar	Oktoabar
Otpremnine	125.007	87.895	95.306	181.453
Otpremnine za tehnološke viškove	14.978	11.556	3.852	5.778
Porez na zarade	1.382.086	1.579.206	1.453.785	1.434.432
Porodična penzija	7.414.876	7.760.206	7.744.667	12.723.170
Porodiljska odsustva	1.557.251	1.503.730	1.699.457	1.539.443
Pozajmice i krediti pojedincima	134.644	-	-	832.764
Rashodi za energiju	847.287	716.667	554.874	192.831
Rashodi za gorivo	828.410	423.119	919.645	756.206
Reprezentacija	34.099	23.835	49.909	45.336
Službena putovanja	384.896	427.498	628.869	678.899
Starosna penzija	22.430.931	23.404.144	23.364.183	30.831.679
Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga	2.999.109	1.845.819	4.999.430	5.970.955
TAJNA	-	-	-	-
Takse	837	536	2.747	1.008
Tekuća budžetska rezerva	1.810.523	1.405.979	20.102.504	1.454.371
Tekuće održavanje građevinskih objekata	67.911	348.593	545.107	187.686
Tekuće održavanje javne infrastrukture	1.424.541	541.911	2.243.432	1.403.384
Tekuće održavanje opreme	234.299	154.292	148.262	342.937
Transferi institucijama kulture i sporta	671.234	668.413	58.790	39.900
Transferi javnim preduzećima	-	-	-	-
Transferi nevladinim organizacijama	195.527	397.291	255.593	102.080
Transferi obrazovanju	2.908.563	18.575	5.601.060	240.961
Transferi opštinama	413.783	841.767	398.532	583.233
Transferi političkim partijama, strankama i udruženjima	627.134	516.404	516.404	590.404
Transferi za jednokratne socijalne pomoći	780.281	56.956	39.096	59.169
Transferi za lična primanja pripravnika	635.665	663.084	-	2.582.261
Transferi za zdravstvenu zaštitu	13.979.586	10.275.935	16.573.215	25.121.633
Tuđa njega i pomoć	3.056.293	3.144.247	3.291.355	3.801.263
Usluge prevoza	63.267	53.563	80.224	77.333
Usluge stručnog usavršavanja	57.991	115.042	60.540	118.738
Zakup objekata	854.697	869.296	1.062.376	761.224
Zakup opreme	27.487	10.169	24.329	26.492
Zakup zemljišta	1.039	783	2.749	936

